

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 44

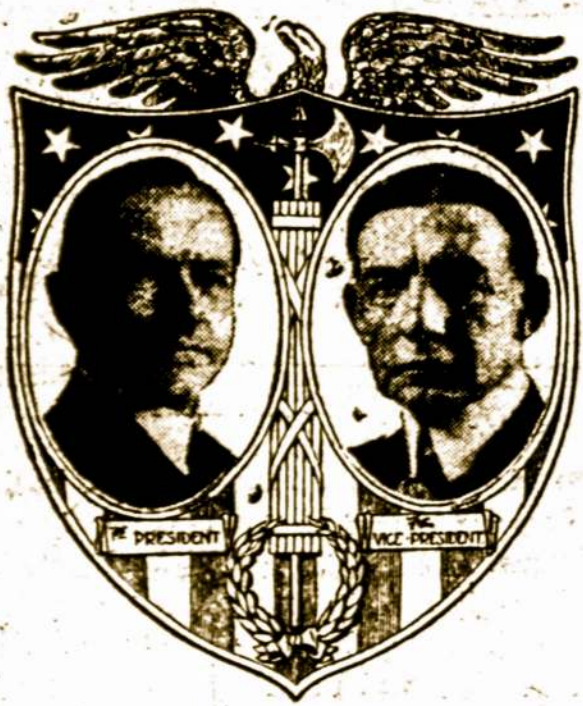
PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS., 6 d. Lapkričio (Nov.), 1924 m.

KAINA 5 CENTAL Vol. X.

ANGLIJOJ RINKIMUS BIDŽIUMOJE LAIMĖJO KONSERVATYVAI.

Rusijos imperialistų protestas Francuzijai. Japonijoj sudegė liogeriai nukentėjusių nuo žemės drebėjimo. Didelė panika laike laidotuvių Airijoje. Ispanai siulo maurams kyšius. Perkėlė popiežiaus Leono XIII lavoną. Ispanijoj laukiama diktaturai galo. Bomba sugriovė majoro namus Nile. Lenkija deportuos 100,000 žydų.

CALVIN COOLIDGE LIEKASI PREZIDENTU,
Charles G. Dawes vice-prezidentu.

LA FOLLETTE GAVO MA ŽIAU BALSU UŽ DAWIS.

Senatė ir kongrese permainų mažai. Smulkmenos rinkimų šiunkart aiškiai dar nežinomos.

ANGLIJOS KONSERVATYVAI LAIMĖJO.

London, Anglijoje. Praėjusioje savaitėje Anglijoje atsitūvo rinkimai davė tokias pasekmes, jog konservatyvai didžiuma laimėjo poziciją. Į parlamentą išrinkta 259 konservatyvai, 192 darbiečiai, 159 liberalai ir 5 kitų partijų, be to dar viena vieta liekasi tuščia. Konservatyvams padėjo laimėt dalis darbiečių ir liberalų, kurie balsavo už konservatyvus, idant ne prileis socialistas. Buvęs darbiečių partijos priemeras MacDonald rezignavo iš savo vietos. Nežinia šiunkart dar kas jo vietą užims, bet spėjama, jog priemeru liksis arba Baldwin, arba Asquit.

RUSIJOS IMPERIALISTŲ PROTESTAS.

Paris, Francuzijoje. Einant deryboms tarpe Francuzijos ir Rusijos, kad pripažintų Rusiją Francuzijos valdžioje, visos ministerijos gavo iš Rusijos imperialistų, užrubežiuose gyvenančių, protesto laiškus, kuriuose prasergstama Francuziją, idant ši Rusiją ne pripažintų. Tarpe daugelio kitų imperialistų parašų yra parašai ir buvusio Rusijos priemero Kerenskio, taipgi jo laikais buvusio Francuzijoje ambasadorium M. Maklakovo.

DIDELIS GAISRAS JAPONŲ LIOGERIUOSE

Tokio, Japonijoje. Tokio priemiestyje Hama ikišiol buvo dideli liogeriai, kuriuose gyveno 5000 šeimynų, laike didžio žemės drebėjimo

netekusių namų. Dabar šiuose liogeriuose kilo gaisras, kuris viską sunaikino, ir visi liogerių gyventojai likosi be pastogės. Gaisrą liogerių atnešė vėjas, nuo degancio rumo Šiba Varda. Nuo čia gaisras perskėkęs sunaikino keliolika pramonės įstaigų ir pačiame Tokio mieste.

LENKIJA ISTREMS 100,000 ŽYDŲ.

Ryga, Latvijoje. Lenkijos karės ministerija išleido įstatymą, kuriuomi prisakoma išsikraustyti iš Lenkijos bėgyje trijų dienų, visiems tiems gyventojams, kurie budami kareiviavimo amžiuje, neturi prirodymų, jog jie yra Lenkijos pavaldiniai. Kadangi tarpe 1921 ir 1924 metų daugybė žydų Lenkijon atvyko iš Ukrainos ir Baltgudijos, kaipo pabėgėliai nuo bolševikų, tad 100,000 žydų, tokių pabėgėlių Lenkijon, grėsia pavojus deportacijos trumpame laike.

PANIKA DĖL RIAUŠIŲ LAIDOTUVĖSE.

Dublin, Airijoje. Iš Glásvėnin kapų buvo lydima 77 lavonai airių kareivių, žuvusių kovose su "frysteitnikais" 1922 ir 1923 metais, idant juos palaidojuo Dundaalk kapuose. Skaitlingai procesijai atlydėjus lavonus prie Dundalk kapų vartų, čia atrasta ginkluoti kareiviai, kurie į palydovus ėmė šaudyti ir revolverių. Kilo panika, kurioje vienas vaikas tapo nušautas ir keliolika moterių sumindžiota. Palydovams su lavonais nuokapų pasitraukus, policija

atvyko suimt nuduotus kareivius, procesiją išvaikčius, bet jų čia jau nebuvo.

ISPANAI STENGSIŠ PAPIRKT MAURUS.

Tangier, Indijoje. Ispanijos kariumenės generolas de Rivera išsiuntė į Anjiera dvi stiprias divizijas kariumenės, kuri su savim išgabeno dideles sumas pinigų. Mat maurams nenusilenkiant prieš ispanus, bus mėginama papirkt pinigais maurų vadus, idant taip privilegijus maurų kariumenei prieš pasidavimą. Suprantama, papirkus maurų vadus ir keliuose mušiuose maurus nugalėjus, paskui jau būtų lengva juos užkariauti. Bet vargiai ispanams šitas tikslas pavyks.

POPIEZIAUS LEONO XIII GRABAS.

Roma, Italijoje. Popiežiaus Leono XIII grabas, kuris nuo 1903 metų ikišiol buvo palaidotas šv. Petro bazilikoje, dabartiniame popiežiui Pijui XI norint, jis likosi perkeltas į katedrą švento Jono iš Loreto. Grabo perkėlimas atsituvo naktį, su ramiomis ceremonijomis, kuriose dalyvavo kardinolai: Gaspari, Del Val ir De Azevedo, su keliolika pralotų. Pats popiežius Pijus ceremonijoje ne dalyvavo. Grabas šv. Jono bazilikoje tapo palaidotas švento Severino koplyčioje.

LAUKIAMA ISPANIJOS DIKTATUROS GALO.

Madrid, Ispanijoje. Pastaromis dienomis praplito gandai, jog netrukus baigsis generolo Miguel Primo Riviera diktatura, kadangi ir jis pats, matydamas, jog jo administratoriavimas valstybei neduoda nieko gero, rengiasi visą valdžią gražinti parlamentui. Vienok jis tai padaryt ne žada pirmiau, kol Morokoj bus įvesta tvarka, arba kitaip sakant, kol maurai bus suvaldyti. O kad maurai nežada pasiduot ir rengiasi kariauti toliau, tad gali but, jog dar ilgai reiks laukt, kol Riviero diktatura baigsis.

KALTINA KLANUS UŽ BOMBŲ PAKIŠIMĄ.

Niles, Ohio. Ku-Klux Klan organizacijos nariai užsineigė susirengt miestelio gatvėse parodą, bet majoras H. L. Kestler atsakė

duot tam tikslui leidimą. Klanai tada pasiryžo parodą susirengt be leidimo. Majoras susikvietė iš visų aplinkinių miestelių policiją, idant parodai neleist pasirodyt gatvėse, ir to pabuge klanai, parodos ne rengė. Kelioms dienoms praslinkus, po majoro namais ekspliodavo trys dinamito bombos, kurios namus sugadino, bet nieką ne užgavo. Spėjama, jog bombas majorui pakišo klanai, keršindami už neleidimą susirengt parodą.

NEBRASKOJE AREŠTUOJA SVETIMKALBIUS.

Omaha, Neb. Policija areštavo tula Albertą Dusterį, kuris rinkimams prisitarinant kalbėjo salėje, prieš susirinkusius lenkus, lenkų kalboje, agituodamas klausytojus balsuot už La Follettą. Areštuotas jis už tai, kad kalbėjo svetima, ne angliška kalba. Mat Nebraskos valstijoj legislatura yra išleidus karės metu įstatymą, kuriuomi draudžiama viešai kalbėt svetima, ne angliška kalba, ir dabar pasiremiant tuom įstatymu, Dusteris areštuotas.

SULAİKĖ DARBUS, NES NEMATO ATEITIES.

Webster, Mass. Slater audykla, kurioje ikišiol praeidimo dirbo apie septyni šimtai darbininkų, sulaikė darbus ir darbininkams paskelbė, jog sulaikoma darbai ne aprubežiuotam laikui, nes ne užsimoką fabriką laikyt adarą, kuomet nesimato užtikrintos pramonės. Darbai atsinaujins, kuomet pasigerins bovelnos pramonė ir nereiks medegos įieškot rinkose, gaunant jos tik tuomkart, ir pritrukus jos, pertraukt darbus, kol jos vėl atsiras.

TRUSTAS LAVONŲ PERKĖLIMO.

Paris, Francuzijoje. Dabar Francuzijoje rankiojama pasaulinės karės metu, kovos laukuose kritusių kareivių lavonai, kurie tuom laikinai buvo palaidota kur papuolė ir tam tikruose lauku plotuose, ir pergabena ma jie į abelnus kapus. Todėl proga kai kam pasipelnyt. Ir pelnosi, kas tik turi progą gaut darbą prie lavonų iškasimo ir pervežimo į kapus. O kad toki "kraustytojai" vienas kitam ne ken-

ktų, tai susiorganizavo trūstan ir dabar kaip kasėjai taip ir vežėjai, lupa didžiausias kainas už savo patarnavimą. Valdžia tam tikslui paskyrė komisiją, idant viską ištyrus ir paskui lupikus patraukus teisman už žmonių apipilėsimą.

ARGENTINOS VAIDAI SU VATIKANU.

Buenos Aires, Argentinoje. Prieš tris mėnesius prasidėjusieji ginčai tarpe vatikano ir Argentinos valdžios, už popiežiaus paskyrimą nuncijum italo, kaskart aštrėja. Argentina reikalavo, idant vatikanas atsiimtų nuncijum paskirtą monsegnorą Giovanni Beda, ir jo vieton paskirtų Argentinos pilietį, bet vatikanas tai padaryt atsisakė. Dabar valstybės izdo ministerija paskyrė specialią komisiją to visjo dalyko užbaigimui. Jai duota tiesą pertraukt ryšius su vatikanu ir atsaukt iš ten savo pasiuntinį.

PASMERKĖ KLANŲ KUNIGĄ KALEJIMAN.

Fairmount, W. Va. Teismas nagrinėjo bylą, kurioje kaltinta klanų kunigas E. O. Jones, kuris su savo pagalbininkais pašovė muriną, Dan Washington. Išklauses liudijimo, teisėjas jį pasmerkė penkiems metams valstijos kalėjiman prieš sunkiųjų darbų, gi du jo pagalbininku, Kleagle ir Landis pasmerkta užmokėt po penkis šimtus doliarų baudos, ir Polink pasmerkta kalėjiman dviem mėnesiam.

POLICIJA DABOJA BAŽNYČIA.

Lowell, Mass. Švento Jono krikštytojo bažnyčios kunigas Merrimack nuėjęs bažnyčion, atrado joje nepažįstamą žmogų, kuris karasinu laistė pasienį ir atlikęs dalį savo darbo, stengėsi uždegt degtuką, idant tą numetus į pasienį. Kunigui surikus, jis išbėgęs kasžinkus pasislėpė. Dabar policija bažnyčią daboja dienomis ir naktimis, kad tas pats meisteris, ar kitas toks, bažnyčią ne padegtu.

ANGLIAKASIAI PAMINĖJO STRAIKĄ.

Scranton, Pa. Spalio 29 dieną visi angliakasiai antiracito distriktuose, šventė dvidešimts keturių metų su-

kaktuves, paminėjimui didžiojo angliakasių straiko, buvusio 1900 m. Oliphant šventynėje atsibuvo pamaldos, paskui darbininkai praleido dieną pasilinksminimams ir šiaip pasismagininimams. Didesniuose susirinkimuose, senesnieji apipasaškojo su koku pasišventimtu straikas buvo vedamas ir kokios jo pasekmės buvo.

SUĖMĖ TURINTI NET 80 PAČIŲ.

Vienna, Austrijoje. Tulas Julius Gruenvald, tapo areštuotas savo pačios Molės, kuri nužiurėjo jį turėjime daugiau pačių. Ir ne apsiriko, nes teisme paaikėjo, jog jis turi viso aštuonias dešimts pačių, kurių nė su viena ilgiau ne gyveno kaip dvi savaiti. Jis mokėjo prisiplakt prie turtingesniųjų moterių, išviliet iš jų pinigų, ir paskui pasitraukęs, įieškojo kitų, su kuriomis elgėsi taip pat.

KATASTROFA MIESTO GATVĖJE.

Chicago, Ill. Čia miesto gatvėje ištiko katastrofa, kurios aukomis likosi dešimts ypatų ir galbut jų netrukus bus daugiau. Mat, kuomet po pusanakėiui gatvekarium važiuo daug žmonių, praleidus Halloween vakarą, gatvekariumi pribėgus prie Chicago, Milwaukee and St. Paul geležinkelio, užbėgo pervažos traukis, kuris gatvekarį sumalė į druzgus. Dešimts ypatų ant vietos sutrinta, 46 sužeista, iš kurių šeši turės mirt. Geležinkelio sargas J. Brahe, buvo girtas ir ne užleido buomą, todėl jis tapo tuoju areštuotas.

RUSIJA JIESKO TAIKOS BELGIJOJE.

Brussels, Belgijoje. Iš Rusijos atvyko keturi Rusijos valdžios įgalioti pasiuntiniai, kalbint Belgiją padaryt taiką su Rusija ir netrukus pradėt derybas dėl pirklybos sutarties. Rusai prizada visus belgams reikalingus palengvinimus ir kiek galint pagelbėt belgų pramonės plėtojimui Rusijoje. Kol kas jie iš Belgijos dar negavo aiškaus atsakymo, bet tikimasi, jog Belgija greitai ne sutiks su rusų pasiūlymais.

SENIS PABĖGO SU SAVO ANUKE.

Louisville, Ky. Kentuckės ir Ohio policija suskato visur įieškot 86 metų senio Cecil Campbell, kuris prisiviliojęs 14 metų amžiaus savo anukę, kasžinkur su ja dingo. Cambell gyvena Burlingtone, jo anukė, Katerė Walling, irgi ten pat. Nuo pusės metų senis rizgo prie savo anukės ir vis ją kalbino su juom kur nors išvažiuot apsigyvenimui, ir galiaus turbut susitarę jie tai padarė.

PASIDALINO TELEGRAFO LINIJA

Berlin, Vokietijoje. Tarpe Vokietijos ir Suvienytų Valstijų šiaurinės Amerikos, įvyko sutartis, sulgy kurios pasidalinama jurių dugnu nutiesto per Atlantiką telegrafo. Sulgy sutarties, telegrafo linija tarpe Vokietijos ir Azoros salos, priklausys Vokietijai, irgi kita jos dalis, tarp Azoros salos ir Suvienytų Valstijų, priklausys Suvienytoms Valstijoms. Pirmiau visą liniją valdė Vokietija.

Vėliausios žinios.

Chicago. Laike balsavimų kilo politikierių peštynės, kuriose pavartota revolveriai. Dvi ypatos nušauta ir keliatas sužeista.

Niles, O. Balsavimų dienoje, kad klanai nesukeltų riaušių, gatvėse tvarką daboja ginkluota valstijos kariumenė.

Boston. Valstijos gubernatoriaus rinkimus laimėjo Alvan T. Fuller.

Austin, Tex. Texas valstijos gubernatore likosi išrinkta moteris, demokratė Mirian Ferguson.

Paris. Francuzijos priemeras Herriot ir Rusijos pasiuntinis Rakovski, pasirašė taikos sutartį, kuri atnaujins geruosius prietikius tarp Francuzijos ir Rusijos.

Washington. Teismas nubaudė \$7500 pinigines baudos buvusį Oklahomos kongresmoną, M. Herrick, už apšmežimą savo stenografas E. Chrane.

Žinios iš Lietuvos

Javų derlius.

Javų derlius bendrai siekia iki 20 centnerių iš hektaro, o linų 12 centnerių, ir bulvių 200 centnerių iš hektaro.
Klevo lapas.

Pasikorė daktaro patį.

Kaunas. Šeštadienį, 11 spalio, 12 valandą dienų, Lukšo gatvės No. 13, atrasta pasikorusi daktaro Strasburgo žmona, žydė. Nusizudymo priežastis, kolkas, neteko sužinot. **Kauņietis.**

Gyvulių ligos.

Per Rugsjūčio mėnesį gyvulių limpančiomis ligomis buvo užrašyta: įplautimų 3, juodlige 7, snukio ir nagų liga 3, arklių susna 15, kiaulių raudonlige 197, pasiutiųjų 8, vištų marų 9.

Pradinės mokyklos.

Pradedamųjų mokyklų 1924 m., Vasario mėnesyje buvo vieno komplekto 1543, dviejų 332, trijų 88, ir keturių 57. Tose mokyklose mokino 2695 mokintojai. Pačiame Kaune yra 50 pradinųjų mokyklų, apie 130 kompleksų, su 131 mokintojų.

Elevatorius pastatytas

Kaune užbaigtas statyti milžiniškas elevatorius. Prie jo privedtas geležinkelis. Grudus bus galima iškrauti ir įkrauti tiesiog į vagonus, ir į garlaivius. Javai bus valomi sėklai ir prekybos reikalingam. Statybą atlikta iš geležies—betono ir medėgos iš 12 augštų, su valomu mašinių bokštu ir 14 augštų, 50 metrų aukštumo 17 platumo ir 34 metrus ilgumo. Elevatoriuje galės tilpti nuo 700 iki 13000 birkavų grūdų.

Miesto švarumas.

Rugsėjo mėnesio pabaigoje prasidėjo Kaune kanalizacijos darbai. Pirmiausiai pradėta Seimo gatvėje. Iškilėse dalyvavo ministreriai, miesto valdyba, senoji ir naujoji taryba, seimo atstovai, spaudos atstovai, ir šiaip piliečiai. Mieste bus įvesta namuose vanduo, o nešvarus vanduo kanalais, po žeminiais revais, bus nuleidžiamas Nemunan. Tam tikroji vietoj nešvarus vanduo ypatingais prietaisais bus išvalomas, kad neušikrėtų upės vandens.
Klevo lapas.

Muštynės.

Radviliškis. Spalio 7 idėna Didžioje gatvėje kilo muštynės tarp šaulio M. V. ir tulo žydo. Viso to priežastis buvo tokia, jog M. V. jėškodamas priekabių išdaužė žydūi langus; iš to ir kilo muštynės, kurias likvidavo tik atvykusio policija. Minėtas M. V. yra šaulys, bet užsiiminėja tokiais huliganistais darbais. Tokių būdu žemina savo ir bendrai šaulių garbę. Gėda!
Klevo lapas.

Rudis ir geležinkelio projektas.

Kaltinėnai. Pagaliau ir mės kaltinėnečiai, nudžiūgom susilauksią geležinkelio.

Kaip girdėt, buvo projektuojamos trys linijos. Gaila, kad komisija, kuri matavo, pasirinko pačią tolimąją liniją nuo Kaltinėnų už 5 km. Nors musų miestelis savo didumu negali prilygti geležinkelio, bet pravedus geležinkelio šaką pro pat miestelį, jis greit išaugtų. Jau ir dabar Kaltinėnai turi tendenciją augt—kas metai matyt statant naujus namus. Patsai geležinkelio artinimas beveik nereikalauja naujų išlaidų ir linijos pakreipimo.

Pro pat Kaltinėnus eina kalnai, labai turtingi ruda. Kadangi nebuvo iš žiemės išalus žemė, tai šį pavasarį, sniegui tirpstant, buvo išplauta tiek rudos, kad ištisos lankos, Akmenos link, buvo visai raudonos, taip apneštos ruda, kad ilgokai negalėjo žolė želt. Jeiigu būtų arti geležinkelis, musų pramonikai imtų sparciausiai raust Kaltinėnų kalnų kupuras, kurios dabar riogso tik puošdamos musų apelinke—Lietuva.

Lietuvos geležinkeliai.

Kaunas, 11 spalio. Nepriklausomos Lietuvos geležinkeliai yra sutvarkyti ir vedami senosios Rusijos geležinkelių pagrindais. Vyriausis Lietuvos geležinkelių administratorius—viršininkas yra susisiekio ministeris. Po ministerio pirmuoju viršininku skaitosi geležinkelių direktorius, o po direktoriaus jau eina tarybų viršininkai, o po jų žemesni, įvairiais pavadinimais valdininkai ir galop eiliniai tarnai.

Pastarųjų metų susisiekio ministeriui yra inžinierius, majoras B. Šližys, geležinkelių direktorium inžinierius Sabaliauskas, traucijos tarnybos viršininku inž. Dobkevičius, važiuotės tarnybos viršininku inž. Sakėnis, kelio tarnybos viršininku inž. Manėke, vyriausias geležinkelių valdybos buhalteris Jonas Grigaliūnas.

Lietuvos geležinkelių viršininkai ir žemesnieji visokių tarnybų tarnai daugumoj yra buvusieji Rusijos geležinkeličiai, kurie įsikurus Lietuvos valstybei, sugrįžo savo gimtinėn. Lietuvos geležinkeličiai, tiek visokių tarnybų viršininkai, tiek žemesnieji tarnai, kaip mašinistai, konduktorai, "streločnikai" ir visoki raštininkai bei dirbtuvių amatininkai ir darbininkai, daugiausia yra lietuviai. Bet gi nevisai maža dalis yra ir svetimtaučių: rusų, vokiečių, lenkų, latvių ir keli žydai.

Nekurie iš geležinkelių svetimtaučiai ir ištautėjusieji lietuviai silpnai moka ir net visai nemoka valstybinės lietuvių kalbos ir tokių nemokančių lietuviškai kalbėtų yra netik žemesni ir vidutiniųjų tarnų, bet ir augštųjų valdininkų, ir net tarnybų viršininkų, kurių netruksta ir pačioje geležinkelių valdyboje.

Toki nemokantieji ir silpnai mokantieji lietuviškai kalbėt valdininkai, lietuviškai neša daug žalos, pertai, kad kuriose įstaigose jie sėdi, tai tokiose įstaigose vietoj lietuviškos kalbos paprastai skamba rusų arba lenkų kalba. Lietuvui įėjus į tokią valstybinę įstaigą, ir girdint joje valdininkus savo tarpe kalbančius rusiškai arba lenkiškai, tiesiog neįjauku darosi—rodosi lyg, kad žmogus butum ne lietuviškame Kaune ar Šiauliuose, bet Maskvoje ar Varšuvoje. Pastaruoju laiku geležinkelių kontorse bei kabinetuose kiek mažiau kalbama rusiškai ir lenkiškai, nes mėgstantiems vartot svetimas kalbas, geležinkelių direktoriaus jau buvo duota bent keli perspėjimai.

Lietuvos geležinkeliuose šiuo metu trukių judėjimas, galima pasakyt neblogas, bet nevisai ir geras. Pasazierių ir pervažos vagonų ir garvežių, kurių dabar nemaža dalis yra gauta iš Rusijos, sulyg taikos sutarties yra jau užtektinai. Tarp Virbalio—Kauno—Rygos ir abi pusi kasdien eina vienas greitasis trukas. Gi šiaip paprastų pasazieriųjų trukių per parą (sutka) į Kauną ateina ir išeina viso 9 pasazieriiniai, iš kurių Virbalio ir Šiaulių pusėn eina po 3 trukiūs, Kaišėdorių ir Alytaus pusėn po vieną ir po vieną ateina (atėjusis 8 val. 15 min. ryto iš Klaipėdos trukas Kaune ir pasilieka). Nuo Panevėžio iki Obelių vaikščioja tik vienas trukas.

Lietuvos geležinkeliai turi keliatą vagonams ir garvežiams taisyti dirbtuvių bei "dėpus" šiose vietose: Kaune yra plačiųjų geležinkelių dirbtuvė ir "dėpo" ir siaurųjų geležinkelių dirbtuvė. Plačiųjų geležinkelių dirbtuvėje taisy ir visai atnaujina vagonus ir garvežius; darbininkų-amatnikų dirba apie 400 žmonių. "Dėpoje" perdirbama garvežius, t. y. taisomi mažai sugėdę garvežiai. Gi siaurųjų geležinkelių dirbtuvėje netikta kad taiso vagonus ir garvežius, bet ir dirba naujus vagonus. Be to dirbtuvėje yra gerai įrengta liejykla, kurioje galima liet įvairius dalykus ir yra priimami net privatiški užsakymai (šioje dirbtuvėje buvo nulietais ir D-ro Jono Basanavičiaus paminklas, pastatytas prie karško muzėjaus, Kaune). Darbininkų dirbtuvėje dirba virš 300 žmonių.

Po Kauno svarbesnės geležinkelių dirbtuvės randasi Šiauliuose. Šiauliuose kaip ir Kaune yra plačiųjų geležinkelių dirbtuvė ir "dėpo" ir siaurųjų geležinkelių dirbtuvė. Šiaulių dirbtuvėje ir "dėpoje" kaip ir kitur yra taisoma vagonai ir garvežiai. Be Šiaulių plačiųjų geležinkelių "dėpų" dar yra Radviliškioje, Virbalioje ir Mažeikiuose. Iš paminėtųjų "dėpų" įžymiausias yra tai Radviliškio "dėpo", kamė dirba virš 200 darbininkų. Be to dar Panevėžyje yra siaurųjų geležinkelių dirbtuvė—vagonams ir garvežiams taisyti.

Darbo diena visiems fiziškai darbo geležinkeličiams yra 8 valandos, kantoristams 6 valandos. Uždarbiai geležinkeličių, palyginant su kitais, yra neblogiausi. Butent, Kauno dirbtuvių juodadarbiai per mėnesį pelno nuo 150 ir virš 200 litų, amatninkai nuo 250 ir virš 400 litų. Mėnesinių etatinių geležinkeličių žemiausia mėnesinė alga yra 150 litų ir beto, vedusieji už vaikus iki 14 metų gauną po 20 litų per mėnesį ir malkas papiginta bei nemokama gydytojaus pagalba. **Geležinkeličius.**

UŽKIMIMAS

paprastai paeina nuo persalimo. Bet kam reikia kentėti? Dėl gerklės skausmas ir užkimimas vartok

Severa's Antiseptol

kaipo gargaliavimas. Tasai vaistas apmalšina gerklės ir-tacijos, palengvina skrepljavimą ir suteikia ligoniu pageldaujancio palengviniomo.

Kainos 35c ir 50 centai.

Gaunamas pas jusų aptiekorį.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA.

Mylintiems muzika.

Ką-tik išėjo iš spaudos du nauji muzikališki veikalai del BALSO ir PIANO.

VILNIAUS KĀLNELIAI 50c. IR MYLIMAS; BERNELIS 50c.

Sukomponavo ir išleido J. A. Žemaitis. Taipgi yra du nauji volielai del PLAYER PIANO, su žodžiais:

RUTŲ DABŽELIS—\$1.00 O, LĪKIE SVĒIKA—\$1.00

Galima gaut pas—

J. A. ŽEMAITIS, 315 S. West St., Shenandoah, Pa. (44—45)

JONAS CIVINSKAS

Perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglus ir persamdo trokus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip:

340 Harding St. Worcestery. Tel. Park 4156.

Naujas Lietuvos Graborius

JUOZAS J. DIRSA

Geriausiai patarnauja už pigiausių prekę. Jei mirtis patiktų jus draugų arba giminė, kreipkitės prie manes.

Nuo rugsjūčio 1, J. DIRSA perkraustė ofisa į naują vietą, po numeriu:—

13 Ellsworth Street. Tel. Cedar 4953.

J. DABRILA, 56 Green Street, Worcester, Mass.

Pirmas Lietuviškas Graborius

Patarnauja prie laidojimo Lietuvisams, taipgi pemsamdo sutombilius vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms. Kreipkitės šiuo adresu:

MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST. Telephone Park 4156.

I LIETUVĄ!

GERA NAUJIENA! Naujos S. Valstijų teisės paveldina Jums važiout aplankyti namiškius ir sugrįžti į Sv. Valstijas už metų laiko be jokio kvotos varžymo.

Mūsų milžiniški laivai, kaip MAJESTIC, didžiulius pasauilyje, OLYMPIC, HOMERIC, BELGENLAND, LAPLAND, MINNEKANDIA, ir kiti, siūlo greitą kelionę į Cherbourg, Southampton, Antwerp, ir Hamburg. Daug išlaukių kiekvieną savaitę.

Visiems trečios klasos pasazierams teikiama vietos, privatiškose uždarytose kajutose del dviejų, keturių, ir šešių upatų. Patogumas, geras maistas, ir nuolankus patarnavimas.

KALĖDINĖ EKSKURSIJA I LIETUVĄ!

Po ypatingai musų atstovų priežiūra, dideliu laivu Olympic, Gruodžio 6 diena iš New Yorko. Pasiteiraukit dabar.

Pasiklauskite pas vietinį agentą

WHITE STAR LINE, RED STAR LINE, AMERICAN LINE, 84 State St., Boston, Mass.

APTIEKA

Vienintelė Lietuvis Vainiavicia.

Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų

Norėdami sudėdyt pinigų ir sveikata, visados kreipkitės į musų aptieką; kuriems nėra galima per tolumą ateit, tai rašykite, o mes prisistisime reikalingus vaistus per ekspressą.

A. BUDREVIČIUS PROVIZORIUS, 122 Millbury St., Worcester, Mass.

Worcesterio PENKIŲ CENTŲ BANKA,

316 Main Street, Turtas—\$22,500,000

Įdėjimai eina ant intereso pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio.

BANKOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryto iki 3 popiet. Subatomis nuo 9 ryto iki 1 val popiet.

Subatomis vakarais vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 val vakar.

DYKAI REUMATIZMU SERGANTIEMS.

Mes turime naują metodą gydymui reumatizmu, kurią mes pasiūsim į namus kiekvieno šio laikraščio skaitytojo, kuris tik pareikalas. Jeigu jus turit skaudėjimą jusų mūskuluose arba sąnariuose, jeigu jus kenčia skausmą oro permainose, štai progos išbandyti naują metodą, kuri atstieina pigiai ir kuri pagelbėjo šimtams. Jeigu jusų liga yra ir chroniška ir užsienėjusi ir jokios gyduolis jums negelbėjo, mes patariame išbandyti šią metodą, kurią mes pasiūnčiam DYKAI išbandymui.

DYKAI MUSŲ LĒSOMIS.

Mes nepratom nuo jusų jokų pinigų, tik prisistukit savo adresą. Mes išsiūsime jums apmokėtą DYKAI IŠ-BANDYMŪI musų metodą. Šimtams šita metoda pagelbėjo, pagelbės ji ir jums. Nepraleiskit geros progos pasinaudot. Rašykite šiandien, jeigu jus kenčiat nuo reumatizmo.

Pleasant Method Co., Dept X2, 3624 N. Ashland ave. CHICAGO, ILL.

J. L. Pašakarnis Lietuvos optometristas. ir akinių pritaikintojas. 447 BROADWAY, 5c. Boston, Mass.

ANT RANDOS

ANT RANDOS 6 kambarių apatinis gyvenimas, 49 Harrison St. art lietuvių bažnyčios ir mokyklos, šiltes ir šaltas vanduo, skalbynės, naujai išmaltaivota, istaisyta.

S. H. CHASE, 19 Columbia St. (ant trečio)

REIKALAVIMAI:

REIKALAUJAM vyrų ir moterų del paplatinimo ir pardavimo naujų lietuviškų išrastų gyduolių, kurių pasaulis taip ilgai laukė. Gyduolės nuo vidurių, tonsilų, kepenų, ir inkstų, kuriuos be jokio peilio galima išgydyt. Duodam gerą nuosimtį pastovius žmonėms. Kreipkitės tuojaus prisistydami ant užsakymo paštos ženklą.

Z. EINIŠIS MOSTIS CO., City Hill St., Union City, Conn. (40—44)

SEIMYNINKEMS KELRODIS
Rašo ISABELLE KAY

Lietuvis seimyninkė Amerikoje visados trokšta gaut patarimų pagerinimui jos žinijimo atlikėjant pareigas kaip seimyninkė ir motina. Šitose skiltyse kas savaitę tilps straipsniai, kurie bus įdomūs kiekvie nai Lietuvis seimyninkei.

RODYKLĖ No. 26.

Virimo Receptas

Kiekvieną seimyninkė turi mokēt kepti geras pyragus. Sekantis receptas prigulės kaip ji apdirbs, kad turētų tinkamą skonį. Pamatysi, kad sykį padariusi šį pyragą visi namiškieji ji pamėgys.

ALMOND TORTAS

½ puoduko evaporated pieno
½ puoduko krekių trintinių, arba smulkiai sutintų ir išsiotyty krekių smotelų.
2—šaukštukai kepamo paderio
½ puoduko kapotų almondu
2—šmotai šokolado
1—puodukas rupaus cukraus
½ šaukštuko maltų gvazdikų
½ šaukštuko maltų cinamonų
3—kiaušinių tryniai
3—kiaušinių baltymai

Sudėk į kryvą krekių miltus, kepamą sodą ir kapotus almondus. Pasukite šokoladą, cukrų, prieskonius ir supilk į tai kiaušinių trynius gerai suplaktus. Išplak evaporated piensą ir galiaus suplakus supilk kiaušinių baltimus. Sudėk mišinį į gerai taukuotą pailgą bakano skarvadą išdėta popiera, ir kepk apie 25 minutes vidutiniškame pečiuje. Duok paprastai kaip pyragą apteptą šokolado kolele; arba galima duot kaip pudingą su evaporated pienu išplaktu ir pasaldintu ir uždarytu su vanilia ir apdulkitą cinamonu.

Virtuvės Reikaluose

Darant meringue pajus, turit dadēt ¼ šaukštuko kepamos sodos, kad tas meringue nebūgtų per pajaus lukšto kraštus.

Sutinant aprikotus dadēt žiupsnelį sodos ir juos. Tada nereikės dėt tiek daug cukraus jų užsaldymui.

Keturi puodukai miltų lyginasi vienam svarui.

Kad vairai sultys neišbegtų į pečių kada darai vaisių pajus, damaisyk šaukštą kukuruzų krakmolo į vaisius kada jau cukrus buma sudėtas. Tas sutirštins skystimą tiek kad jis negalės ištekēt.

Nuvalymui alumino indų ir puodų prie kurių prikėpą maistas naudok medinį drapanų prisegiotąjā nuگرانymui. Jis nesuraizys alumino.

Ypatiška Sveikata

Kiekvienas žmogus daro gero sau ir visumenei bandymas užsilaikyt sveikiausia kaip galima. Musų atsakomybės prasideda namie. Svarūs namai, svarūs kiemai, svarūs gatvės—bet svarbiausia viso, svarus žmogus. Kuną reikia turēt švartų ne tik švartų iš lauko, bet ir sveikats iš vidaus. Geriausias budas užlaikymui sveikats, tai vengimas nevirškinimo. Tą galima padaryti protinai pasirenkant valgiūs. Maišytas valgis—su neraudama mėsos ir su vaisiais, daržovėmis, grūdais, ir pienu—nėra tai visų naudojamas—bet nevirškinimą beveik visuri turi. Galit išvengt pasirenkant tokius maistus, kurie sutinka su jusų skilviu.

PROTO MILŽINAI
KURIE ĮSIGYJA MOKSLĄ NAMIE KNYGAS BESKAITYDAMI

Daugybė geriausių knygų—mokslu, istorijos, eilių-dainų, apysakų-romanų-pasakų, dailės, juokų—yra sukrautos Margerio Knygyne.

Tik mes duodame tikrą bargeną, nes parduodame knygas už pusę kainos.

Tik musų knygyne yra beveik visos knygos puikiai apdarytos.

Naują knygų katalogą visiems pristūnčiame dykai.

MARGERIO KNYGYNAS
2023 St. Paul Ave., CHICAGO, ILL.

Tu Negali Išvengt!

Kankinančių skausmų neįgalio, skausmų ir dieglių reumatizmo. Nemogantį slaugius porūlizo. Skaudantį, traukiantį, į padukima varantį skausmą. Kuomet skauda dantį, diegia ausį ir skauda galvą, jei neįnemėsi aple

Dr. S. V. Pat. Ofas. Tuojaus ir negalindamas laiko juom pasi-muodui Jis atneikia malonų ir greitą palengvinią.

Ne viena atstari seimyna negali būti be bonkos šių gyduolių. Nėra užrašo, jei neturi INKARO vaistbaenkio.

F. A. D. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

"Am. Lietuvis" Knygyne galite gaut Visokių laiškams popiery

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

by

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Yearly subscription: In United States \$2.50
In Foreign Countries \$3.00
Single copies 5 cents.

Advertising rates on application.

AMERIKOS LIETUVIS

Savaitinis laikraštis, eina ketvergis, leidžiamas

per

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Sav. Valstijose \$2.50
Kitose valstybėse \$3.00
Pavieniai egzempliorai 5 centai.
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš augšto.

Entered as Second Class matter September 29, 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

ISTAUTEJANTIS JAUNIMAS IR ANGLIŠKI PAMOKSLAI.

Savo laikų tarpe Amerikos lietuvių daug veikęs kunigas Kemėšis nuvažiavęs Lietuvon, iš ten Amerikos lietuvius katalikus pastatė nemaloniau padėtin. Jis dienraštyje “Lietuva” aprašydamas Amerikos lietuvių gyvenimą, savo plunksna įdūrė pačion skaudamajon vieton Amerikos lietuvių katalikų bažnyčios administracijai, kuriai primetė jis prisidėjęs ma įsėivijoje prie lietuvių tės migdymo, pataikaujant pačiam ištautinimo būdai, kurį nuo seniai vartoja vietinė administracija ateivių “suamerikoniui”.

Tarpe daugel ko kito jis pažymi, jog seniausios Chicago lietuvių katalikų, švento Jurgio parapijos administratorius kunigas Krušas nuo kardinolo Mundelein gavo net monsegnoro titulą, užtai, kad jis stengiasi ateinančiai lietuvių kartą ištautinti, ir tam tikslui įvedė vaikams nedėdieninius, angliškus pamokslus, kurie toje bažnyčioje sakomi jau antri metai, ir taip su bažnyčios pagalba lietuvių karta yra priverstinai ištautinama.

Kunigas Kemėšis, kiek reikiant pasipiktinęs tokia bažnyčios administracijos tvarka, apgailauja lietuvių tės likimą, ir labiau piktnašiu tuom, kad lietuviams tokia bažnyčios tvarka toleruoja. Sulyg jo, jeigu kitų, Chicago tolimesniųjų kolonijų lietuviams tyli, tai dar tas gali but išteisinta tuom, jog jie galėjo apie tai nežinot, bet jokiū būdu negali liktis tame išteisintais patys Chicago lietuviams, kuriems ta shizma yra žinoma nuo pat pradžios. Chicago lietuvių kolonijai gėda dar didesnė ir tuomi, kad ten yra net keturi laikraščiai, kurie tą viską ikišiol irgi ramiai užtylejo. Rods, tautininkų, socialistų ir komunistų laikraščiams daroma išėmimas, kadangi jų vedėjai į bažnyčią ne vaikščioja ir su erarkija nieko neturi. Bet užtai sukraujama didelė atsakomybė katalikiškam laikraščiui Draugas, ir tuomi labiau šis laikraštis atsakomybėn statomas, kad jis netik pats nutylėjo šitą incidentą, bet užgniauzė ir daugelį jam įteiktų protestų, kurie kaip jam, taip ir Bostone einančiam katalikiškam laikraščiui Darbininkas, buvo gana skaitlingai siunčiami, ir

kurių nė vienas, nė antras, ikišiol ne patalpino, ir tuomi jie prisidėjo prie jaunosios lietuvių kartos ištautinimo taip lygiai, kaip ir Chicago lietuvių katalikų, švento Jurgio parapijos administracija.

Toks kunigo Kemėšio pamokslas pastatė labai kėblion padėtin tulus Amerikos lietuvių katalikų veikėjus, ir reikia tikėtis, jog jiems parsieis labai raivytis, besiteisinant visuomenės akyse. Kol kas pirmutiniu situacija gelbėt išėjo viešumon kunigas Bumša, kuris per du Draugo numeriu teisinga kardinolą Mundeleiną ir monsegnorą Krušą, nurodydamas, jog kardinolas čia jokios rolės ne lošia, nes kunigą Krušą monsegnoru paskyrė ne už lietuvių ištautinimą, tik taip lietuviams suteikdamas garbę ir kunigą Krušą apdovanojo tik už pasitarnavimus bažnyčiai. Prie to jis teisinga ir Draugą aiškindamas, jog daugybės protestų jam nėra atsiūsta, tik vienas, ir tai gana trumpas, ant pusės lakšto raštas. Ant galo jis peikia kunigą Kemėšį, kam tas prieš šitą shizmą ne protestavo budamas Amerikoje, bet tai padarė Lietuvoje atsideręs, ir tai ne per Amerikos lietuvių laikraščius, bet per Lietuvos valdžios oficiozą.

Rods, kunigas Bumša bjaurisi įvedimu angliškių pamokslų Chicago lietuvių katalikų švento Jurgio bažnyčioje, ir ilgai išvadžioja, nurodydamas, jog pritraukimui priaugančios lietuvių kartos prie bažnyčios, angliški pamokslai nieko ne gelbės, be to dar ją sudarkys, kadangi lietuviams kunigai nemokėdami taisykliškos angliškos kalbos, tik greičiau ją nuo lietuvių bažnyčios nubaidys ne ištariamais kaip reikiant žodžiais. Be to kunigas Bumša neranda tokius pamokslus reikalingais dar ir todėl, kad priaugančioji lietuvių karta visgi prie savo tėvų kalbos yra prisirišusi, nes lanko lietuviškas, parapijines mokyklas, kuriose mokinama lietuviškai, ir namie, su tėvais tiek lietuviškai kalba.

Abelnai, kunigas Bumša nemato reikalo angliškus pamokslus sakyti lietuvių bažnyčiose, ir kviečia lietuvių katalikų visuomenę prieš tai ne tylėt, liepia kuoplačiau-

sia ir kuogarsiausia kalbėti ir rašyti, kam tik rupi katalikystė ir lietuviystė, kadangi angliškais pamokslais ištautejantis jaunimas nebus galima palaikyti prie katalikystės, bet atbulai, jie prigėlbės tik naikinimui patriotizmo tarpe lietuvių.

Kiek lietuviystė čia turi bendro?

Kaip ten nebutų, angliški pamokslai lietuvių bažnyčioje visgi ne pageidaujami, ir kaip kunigui Kemėšiui, taip ir kunigui Bumšai čia reikia pripažinti teisybę, kaip reikia ir pripažinti, jog toki pamokslai jaunąją kartą ne palaikys prie lietuvių bažnyčių. Kiek tame Chicago lietuviams katalikams pasitarnavo monsegnoras Krušas ir kardinolas Mundelein, tai kitas dalykas. Bet klausimas, kiek tame visame lietuviystė turi bendro su šiais ar tokiais pamokslais? Rodosi, jog lietuviystė čia gali but taikoma tik labai paviršutiniai, ir ne tam jaunimui tie pamokslai taikomi. Jie mėginami įvest tik su vienu tikslu, ir tai su tuom, idant prasimanūs didesni skaitlių parapijonų. Prie to galbut verčia ir kas iš augščiau, irgi tik su tuom patim tikslu. Męs lenkų laikraščiuose tankiai skaitome nusiskundimus, jog Buffalo, Detroito, Milvaukees ir kitų vyskupijų valdytojai lenkamis po biskū draudžia parapijines mokyklose mokinimą vaikų lenkų kalba. Mokyklose ginama mokinant vaikus lenkų patriotiškų dainų, draudžiamas antisienų kabint lenkų tautiškas vėliavas ir lenkų tautai pasitarnavusių didvyrių paveikslus. Tai yra paviršutinė prievarta iš bažnyčios augstesnės valdžios, kurią soka ir svietiškoji valdžia. Antai Michigan valstijoje jau antrą kartą legislaturai įteiktas bilius, reikalauja uždraudimo parapijines mokyklose mokint svetimomis kalbomis vaikus. Panašius bilius ne truksta ir vakarinėse valstijose. Tai vis kėsinimaisi užčiaupt burnas, kad ir karštai tikintiems, bet svetimomis kalbomis kalbantiems ateiviams. O juk tai dar ne viskas. Pavyzdžiui, antai Clevelande, lietuvių katalikų klebonu buvęs Halaburda, turėjo daug vargo, kol šiaip-taip iš vyskupo išprašė leidimą pirkt žemę statymui naujos bažnyčios, ir tai negavo leidimą statyti bažnyčią, tik triobą, kurioje tuomlaikinai tilptų mokykla ir koplyčia. Vyskupas aiškiai pasakė, jog ateiviams užtenka tos bažnyčios, kurią jie turi, o jų vaikams jos nereiks, nes jie eis melstis į vietines, angliškas bažnyčias. Ir čia matosi šiočia-tokia prievarta, verčiant ateivius liktis svetimųjų aukomis.

Gal tame yra ir kiek praktikos. Ateivystė sumažėjo, beveik visai užsidarė, ir tokiu būdu bažnyčioms palaikytojų truksta. O kunigų skaitlius kaskart didinasi, parapijų taipgi. Priaugantis jaunimas, nors jis ir kasžinkaip butų rišamas prie savo tėvų kalbos ir papročių, vistiek jis nebus išlaiky-

tas ir ateičiai tėvai iš jų neturės paramos savo įstaigų palaikymui. Be to dar ir išateivių kad ir tikiančiųjų, žymi dalis traukiasi iš lietuviškų parapijų ir eina į svetimtaučių katalikų bažnyčias. Sako, jog svetimtaučiai ir pigiau viskas parsieina. Kiek tame yra praktiškos tiesos, jie gali geriau apie tai žinot, bet ne užgincijamas faktas, kad lietuvių katalikų didelė dalis šiadien su lietuviškomis bažnyčiomis nesiskaito, ypač nuo atsitikimų bažnyčiose riaušių (Chicago, Apveizdos Dievo parapijoj 1904 m. su kun. Steponavičium, Philadelphia, Jurgio par. 1900 m. su kun. Kaminsku, Clevelande, sv. Jurgio par. su kun. Halaburda, 1920 m., Detroito su kun. Skripka), ir kitose kolonijose, kur ir kraujo pralietas, ir paskui dar teismuose reikėjo bylinėtis, neskaitant jau varžymųsi už parapijos nuosavybes. O prie to, reikia pasakyti teisybę, didžiūmoje bažnyčių vartojama ir nešvari politika, kuomet iš sakyklos sėjama nesutikimai tarp pačių žmonių. Viso to nepakenčiantieji, pasitraukė seniau, ir kiti vis traukiasi ir eina pas svetimtaučius, kur juos niekas ne kolioja. Beto pas svetimtaučius yra daug maišytų parapijų, kurios suorganizuotos ant grynos internacionališko pamatų ir skiriamos visų tautų tikintiems žmonėms. Tokiose bažnyčiose nėra priverstinių mokesčių, ten žmonės moka tik už patarnavimus, tad gal žmonėms viskas ir parsieina pigiau. Gi parapijose, organizuotose tik ant pagalvių pamatų, yra kitaip. O tokių parapijų skaitlius vis auga, auga skaitlius ir dvasiškių. Viskas brangsta ir visko to palaikymui reikia vis didesnių sumų pinigų, kurias iš vienu tik ateivių išsunkt jau negalima.

Todėl galbut ir yra išroka-vimas, jog reikia jau žiuēt į platesnes minias, idant pasitraukus visai kalbančius, kad susidarius didesnius tikinčiųjų būrius, idant pasitaikymą ilgesniams laikui užsistūkrinus. Kitų tautų katalikai tą praktikuoja jau nuo seniai, ypatinai vokiečiai, francužai, belgai, holandai, italai, ir kiti. Kunigai vienuoliai jau nuo seniai ne tveria ir vienkalių parapijų. Prie bažnyčių spiečiasi po tris ir keturis kunigus, kiekvienas jų moka dvi ar tris kalbas, ir tokiu būdu jie gali turēt reikalus su daugeliu tautų, o ne praktikuodami priverstinius mokesčius ir už patarnavimus indami “kiek Joska”, jie turi kaskart vis didesnes pasekmes. Tulose vietose jau net ir “civiliškieji” kunigai griėbiaisi tokios sistemos, ir tokiu būdu ant priverstinių mokesčių pagrindo organizuotoms bažnyčioms grumoja pavojus netekimo įeigų, o kad tarp daugelio kitų ir pas lietuvius toks pavojus matomas, tad visai nestebėtina, jog bandoma išvest angliškus pamokslus, nuokart nemėčioms, paskui, lėtai, jau ir suaugusiems, pasitikinti pasitrauki-

mu svetimtaučių, idant jais užpildžius eiles, saviškiais retėjančias. Net pačių lietuvių kunigų yra turinčių maišytas parapijas tik tam, kad palaikius bažnyčią finansiskai. Daug kunigų yra, kurie savo parapijas yra sudarę, apat saviškių, dar lenkamis, slovaksams ir baltgudžiams. Pačiame New Yorke yra viena parapija lietuviškai-vokiška. Kitur lietuvių parapijose priklauso ir airiai. Ir vis tik tam, kad savųjų stoka. Todėl nestebėtina, kad ir Chicago lietuvių sv. Jurgio bažnyčioje pasirodžius savųjų palai-kytojų stokai, siekiama prie svetimtaučių.

Jaunimas ir mokyklos.

Ir toki siekimai anaipol su lietuviyste neturi nieko bendro. Bažnyčia, kaip ją ne imsime, ji yra iš principo tarptautiška, ir tautystę ji ne atlaikys, koki pamokslai joje nebutų sakomi. Tautystės palaikymo uola yra mokykla, jei joje yra tam atsakanti disciplina. Dėja, lietuviškųjų mokyklų didžiūmoje tam reikalingos disciplinos nėra. Šiadien didesnėse lietuvių kolonijose žmonės piktnasi, kad už lietuvių pinigų palaikomose mokyklose mokintojauja vienuoless svetimtautės, tik iš žodyno lietuviškai kiek pramokę, bet dvasioje visgi svetimtautės. Kitur nors ir lietuviškos mokiniojauja, tai vienok ir tos, kaip per ilgus laikus alintos ir kamuos tos tautos dukterys, dar kaip reikiant tautiškaiki ne subrendę. Iš tokių mokyklų vedėjų, aiškus dalykas, patriotizmui ar bent butinai tautystei vystymasis negalimas. Tai mums liudija išpu-dis, kada męs einame pro lietuviškas mokyklas, kada vaikai palaidi. Ne išgirsime juos tarpe savęs lietuviškai kalbančius, kuomet tuom patim laiku praeidami pro lenkų, vokiečių, italų ir kitų tautų parapijines mokyklas, vaikus ne išgirsime kalbant kitokia kalba, apat savosios. Aišku, jog lietuvių mokyklose nėra disciplinos. Prisimename dar ne tolimą praeitį net ir toje pačioje Chicago lietuvių sv. Jurgio parapijos mokykloje, kada buvo mokinama lenkų vaikai, ir tik lenkiškai. Lenkai, susipykę su savo kunigais, atiminėjo savo vaikus iš savo mokyklų ir juos siuntė į lietuvišką mokyklą — mokinintis lenkiškai! Tai buvo tarpe 1900 ir 1905 metų. Ar ir dabar ten yra tokia “mada”, męs nežinome, bet, kad šiadien vaikams jau sako ma angliški pamokslai bažnyčioje, tad aišku, jog ir dabar ten lietuviystė mokykloje ne ugdoma, nes bažnyčiai matosi stoka palaikytojų iš savųjų tarpo, ir todėl internacionališka ranka siekiama prie svetimtaučių.

Reikalus palikt.

Pasibaigus pasaulinei karui, Versaliaus sutartyje nū-tarta, jog Vokietija turi išdalyt svetimoms valstybėms savo orlaivius Zepelino tipo, ir patį fabriką, kuriame tie orlaiviai dirbta, sunaikint, kada paskutinis orlaivis bus

išduotas. Paskutiniu orlaiviu buvo “ZR-3”, kuris aną savaitę atskrido į Suvienytas Valstijas, kur jis perimama į kariškųjų orlaivių korpusą. Išlydėdami vokiečiai šitą orlaivį, verkė jo, kiti net mėginō sugadint jį, kad tuomi jis netektų svetimai valstybei. Bet nieko negelbėjo. Tas “paukštis” vis nērē į kampą pietų ir vakarų, skridamas po 60 mylių per valandą, ir laimingai pasiekė Suvienytas Valstijas, 108 valandų ir 12 minutų bėgyje, pāsilsėjęs kiek tik Azoros salose. Kelfonėje buvo sugedęs vienas cilindris, bet tas kelfonę nesutrukdė.

Dabar Vokietija turi sugriaut Zepelino orlaivių fabri-ka, sulyg Versaliaus sutarties, kad taip “amžinai sutrupinus Vokietijos militarišką galybę”. Bet vokiečiai dar ir čia ne susilenkia. Visos, pirklybos ir pramonės draugijos, susitarę rengia prašymą talkininkų įstai-goms, kad tos paliktų Zepelino fabriką, bent atminčiai. Ar laimės ką savo prašymu Vokietijos pramonininkai, ne labai norėtūsi tikėt.

Daug giminių.

Bostone numirus aktorei Lotta Grabtree, kuri paliko keturis milijonus doliarų, iš kurių šimtas tukstančių paliekama tėvam, gi likusioji dalis įvairiems labdarin-giems tikslams, ir palaikų išpildytojams testamentō, pagarsinus, kad mirusios Lottos giminės atsišauktų, dabar kasdien gaunama šimtai laiškų, kuriuos rašo vis mirusios giminės, ir visi nelaimingi: tai pavargėliai, tai sužeisti, tai paliegėliai, ir vis giminės. Testamentō išpildytojai nuokart manė velionę turėjus daug giminių, bet jiems vis dar dauginantės, jie pradeda jau abejoti, kad tiek daug giminių galėtų but. Ir labai gali but, kad atsirado daugelis žmonių, kurie nori tik pasinaudot palaikais, prie jų neturėdami jokios tiesos.

Hinų frakcijų kova.

Suvienytose Valstijose prasidėjo kova tarpe hinų, dviejų frakcijų, kurių viena vadinasi On Leonga, antra Hip Singa. Tarpe vienos ir antros šių frakcijų šalininkų pastaromis savaitėmis atsitiko keliolika žudysčių, kaip Chicago, Clevelande, Detroito, New Yorke ir kitur. Policija visur stengiasi tas žudystas išnaikint, vienok, kol kas, tas jai ne labiausia sekasi, ir vis atsitinka naujos.

Tos kovos eina pasitarnaujant provokacijoms dviejų milijonierų: On Leonga ir Hip Singa, kurie į savo rankas yra suėmę visas hinų vedamas restauracijas ir vienas prieš kitą varo konkurenciją. Ne stengiant pinigais vienam kitą nugalēt, dabar griebtasi brutališkumo. Kurstoma tamsus restauracijų vedėjai, sėjama tarpe jų ne apykanta, o ta ima veikt savo užduotį, kaip paprastai tarpe žemos kle-sos žmonių: jie patys pešasi, naikinasi, už svetimą naudą.

Emigrantų skriaudikas.

Vokietijoje areštuota vienas lenkas, kuris apgaulinėjo emigrantus, pardavinėdamas neteisingus liudijimus keliaujantiems į Suvienytas Valstijas. Jo aukomis, kaip sakoma, likosi daugelis lietuvių, finų, rusų ir pačių lenkų. Jis pardavinėjo padirbtus liudijimus, kuriuose išrodinėta, jog paliudijimą turinti emigrantai yra Vokietijos pavaldiniai, turinti Suvienytose Valstijose didelius žemės plotus ir todėl jie turi but įleidžiami į Suvienytas Valstijas.

Suvienyty Valstijų konsulis atkreipė į tai savo atyda ir pradėjo tyrinēt liudijimų teisingumą. Ir ant galo persitiktiną, jog tokių liudijimų savininkai niekad nėra buvę nė Vokietijos pavaldiniais, nė turėję kada nors Suvienytose Valstijose savo nuosavybes.

Į Berlyną atvyko Rusijos bolševikų agentas, kuris atsivežė 230 svarų brilijančių, deimantų ir kitokių brangių akmenų, kad juos pardavus Berlyno graznų turguose. Bet dabar vokiečiams neturint užtektinai pinigų, agentas keliauja į Suvienytas Valstijas šiaurės Amerikos, idant čia juos išmainius auksu. Tokiu budu netrukus New Yorke, Chicago, Detroito ir Philadelphiajos rinkose atsiras rusiškių brangenybių. Yra tai gražnos buvusiu Rusijos carų ir kunigaikščių.

Pinjguočiai, užsinteresavę pasekmingu atskridimu į Suvienytas Valstijas Zepelino “ZR-3”, Bostone suorganizavo korporaciją, kuri imsis įrengimo oro laivyno, skraidymui tarpe Amerikos ir Europos kontentų, kartą mėnesyje gabenant pasazierus ir pervažą. Pirmiausia toki laivai skraidys tarpe Suvienyty Valstijų, Anglijos, Francuzijos ir Italijos, vėliau jie bus galima leisti ir į kitas Europos valstybes.

Italijos fascistų tėvas Mussolini, žada mainyt savo taktiką politikoje, ir vieton diktatūros, visus valstybės reikalus svarstyt pavest parlamentui, kaip tai pirmiau buvo. Mat Mussolinio įsteigta spaudos cenzura nenubaidė gyventojų reikalavimą, kad valdžia butų grąžinta gyventojų rinktinimais atstovams.

Rusijos “išlaukinų” reikalų komisariatas Ukrainos reikalams, Ekatarinoslavo gubernijoje paskyrė aštuonis milijonus margų žemės žydų apsigyvenimui. Bus tai nauja “žydų žemė”, kurios apgyvendinimui žydais, Amerikos žydai žada Rusijai suteikt didesles pinigų sumas.

Vilniuje pradėjo eit naujas lietuviškas laikraštis, tris kartus per savaitę, “Vilniaus Balsas” (sv. Jono gatvė No. 8 (24), 1). Iš jo sužinome, jog lenkai konfiskavo “Lietuvos Kėlią”, kurį jau nuo tulo laiko negauna-me.

PO MEDŽIU.

Malonūs broliai ir sesers! Kada koks nors daiktas, bent kartą parodo savo silpnumą, tuojau jis įgyja nepasitikėjimą, ir todėl žmogus apie tokį daiktą visuomet abejoja, ir nors skuboniausiam atsitikime, neduoda jam svarbos, kaip ne ištikimam. Paveizdan imkime gyvulį, žmogui ištikimiausį arklį, kuris visuomet žmogui yra artimu ir už kitus daugiau pasitikimu. O vienok daugelyje atsitikimų gauname patirt, jog šis gyvulis, nors iš prigimties prie žmogaus prisirišęs, vienok nekartą pasitaiko, jog jis parodo savo silpnybę, parodo savo užsispyrimą, ir tuom jis nustoja pasitikėjimo, ir kartais net liekasi beverčiu. Juk niekas ne ginčys, kad nors jis ir gyvulis, vienok nuo senovės prie žmogaus prisirišęs ir tuomi įgijęs pripratimo pobūdžius, vienok kartais labai svarbiu laiku, jis sušolia taip vadinamą veidmainio rolę. Užsinaravija, pasimuisto, sutrauko pakinklus, sugadina važį, ir tuomi, vietoj, kad patarnavus kaip pirmiau, jis žmogui padaro tik nuostolį, ir todėl ant savęs užsitraukia žmogaus netik jau kad nepasitikėjimą kita kartą, bet dar ir rustybę.

Tas pats su padarais ir kitais daiktais. Jeigu koks įdas per ilgus laikus buvęs gerame stovyje visuomet žmogui tarnavo kaip įrankis, juomi žmogus jau buvo įsitikinęs ir ant jo dėjo visą svarbą. Bet pasitaikė, jog reikiant jį kam panaudoti, umai, o kartais net ir skubotai, ėmus jį į rankas, jis arba suiro, arba prakiuro ir tuomi pasidarė nepanaudojamu. Ir tuomi jis nustojo pasitikėjimo. Nors jis bus sustiprintas, vienok kita kartą žmogus imdamas jį į rankas, visuomet prisimins praeitį ir pamanyt apie jį blogai, lyg prisimindamas sau jo ne ištikimybę.

Bet tiek to apie gyvulius ir padarus ar įdus. Jų ne ištikimybė kartais gali būti ir pateisinta, kadangi tai negyvi arba ir ne išmintingi daiktai. Prisimint mums parsieina pačius žmones, tarpe kurių yra daugybė tokių, kurie lyginai ne užsitarnauja pasitikėjimo, kuomet jie kartą parodo savo silpnybę. O su žmogumi

juk tai visai kitas dalykas, negu kad su gyvuliu ar padaru. Žmogus juk skaitosi civilizuotas, kultūriškas, net pasaulio valdovas. O vienok tarpe taip garsaus žmogaus giminės atirasime mes daug tokių, kurie žmonių gyvenime reiškia visai ką kitą, ne tą, ką turėtų reikšti. Tokiais žmonėmis yra tie, kurie neturi pastovumo savo nusistatymuose, ir visuomet svyruoja, tai vienon, tai kiton pusėn. Toki žmonės per kiaurą savo gyvenimą tarnauja visiems dievams, ir taip jie pereina visus gyvenimo pakampus. Jie galiausiai pasirodo visur buvę ir niekur ne apsigyvenę, o tuomi jie niekur ne užsitarnavę jokios svarbos.

Pavyzdžiui prisiminsime čia vieną mūsų viengentį, kuris tarpe visuomenės veikėjų yra žinomas bene nuo dvidešimties metų. Jis yra geras patriotas ir geras tėvynainis, bet visa bėda ir jam nelaimė tai, kad jis savo mintimis niekur ne apsisloja, ir vis keliauja ir keliauja iš vieno kampo gyvenimo, į kitą. Kiek yra senesnių partijų, kiek yra buvę atskirų grupių, visose jis buvo, visose jis šį ir tą veikė, ir niekur ne užsitarnavo saviško vardo, nes, kur nors apsislojęs, kiek palaukęs, tuojau susipyko su savo tuomlaikiniais draugais, susibarė su jais, ir metęs juos, nuėjo pas kitus. Ten apsislojęs, valandėlę pabuvęs, padarė tą patį ką ir pirmoje vietoje, ir nukeliavo pas trečius. Ir taip jis jau apkeliavo visas atkirasias lietuvių grupas, kiek jų yra buvę. Ne taip seniai jis pasitraukęs nuo tautininkų, prisiglaudė prie taip vadinamų klerikalų, ir ten apsigyvenęs jis daug kartų viešai, gyvu žodžiu ir raštu, išniekino tuos, nuo kurių jis neseniai pasitraukė. Ir rodėsi, jog vėliausiai jo apsirinktas abazėlis bus jam jau amžinu, ir jis daugiau jau niekur ne keliaus.

Bet silpnas žmogaus budas ir dabar apsigyvent galutinai jam neleido ir pastarame abaze. Ir štai skaitome viename laikraštyje jo naujus barnius su tais, su kuriais jis bene penkis metus taikoje pragyveno. Jis jau atsistoja prieš tuos visiems, kurie ne seniai jį viešai skelbė savo net garbin-

guoju draugu ir veikėju. Jis pasakoją matęs kunigą su motere užsidariusį pulmano vagonė, jis išdavinėja savneseniai atsibodusių draugų slaptvardžius, jis nurodinėja vieną ir kito nekrikščioniškus darbus, ir visus jam nusidėjusius atranda priešingais ir doari, ir krikščionybei, ir abelnam žmoniškumai.

Tas viskas būtų buvę gerai, jei šis žmogus nuo karto būtų taip buvęs nusistatęs. Tik nelaimė, kad jis jau tą patį yra padaręs ne vieną kartą, ne vienoje vietoje, ir galima net manyti, jog dar ne kartą jis taip dar padarys, kaip tik nukeliaus į kitą abazę. O kad jis praityje keliaudamas iš vienos vietos į kitą, vis tą patį darė, vis taip pat elgėsi, tad ir dabar liekasi manyti, jog elgsis ne kitaip. Jis atkandęs dantį ant dabartinį savo kaltininkų, pabus kiek prie naujųjų savo kaimynų, ir greitai jais apsidžiaugęs, keliaus pas kitus, ir pas tuos nuėjęs, jis viešai bars ir peiks tuos, pas kuriuos dabar apsigyveno, ar mėgina apsigyvent. O kuomet žmogus taip vis keliauja ir keliauja, ir iš vienos vietos iššį ir tą veikė, ar gali jis ko nors gero suteikt sau, ar kitam? Aiškus dalykas, jog ne gali. Ir netik kad gero negali suteikt, bet ir sau blogą ateitį jis būtinai turi susilaukti, kadangi nuo vienu pas kitus vis eidamas, ir vieniems kitus peikdamas, jis netenka pas nieką pasitikėjimo. Ir kurgi gali tokiam amžinam keleiviui pasitikėti, kasgi gali jam svarbą ir vertę priseniai jis pasitraukęs nuo tautininkų, prisiglaudė prie taip vadinamų klerikalų, ir ten apsigyvenęs jis daug kartų viešai, gyvu žodžiu ir raštu, išniekino tuos, nuo kurių jis neseniai pasitraukė. Ir rodėsi, jog vėliausiai jo apsirinktas abazėlis bus jam jau amžinu, ir jis daugiau jau niekur ne keliaus.

Bet silpnas žmogaus budas ir dabar apsigyvent galutinai jam neleido ir pastarame abaze. Ir štai skaitome viename laikraštyje jo naujus barnius su tais, su kuriais jis bene penkis metus taikoje pragyveno. Jis jau atsistoja prieš tuos visiems, kurie ne seniai jį viešai skelbė savo net garbin-

LIETUVIAI AMERIKOJ

BALTIMORE, MD.

Čižauskų koncertas.
Spalio 16 dieną Baltimorėje įvyko Čižauskų koncertas. Publikos susirinko 400 žmonių, kuriuos linksmino Čižauskai savo dainomis, net iki 11 valandai nakties. Koncertas publikai labai patiko, ką liudija gausus delnais plojimas, kuris tankiai dainininkus iššaukė atkart savo dainas.

Šiame Čižauskų koncerte, pirmu kartu scenoje pasirodė ir vietiniai muzikos artistai, kaip pianistė Juozapina Danieliūtė ir smuiklininkai, broliai Vaitkai, Vincas ir Juozas.

Gėrėtės reikia, jog Amerikos Lietuvių Tautinės Sendaros penlta kuopa broliam Vaitkam rengia koncertą. Tai yra pagirtinas sandariečių darbas, nes jie apart politicos, rūpinasi ir daila, ir Bažimorės lietuviai turėtų sandariečius paremti atsilankant į koncertą kuokaitnybei, ir abelnam žmoniškumai.

Sukaktuvių susirinkimas.
Spalio 17 dieną įvyko Salės Bendrovės mas-mitingas, kaip susirinkimas paminėtam trijų metų sukaktuvių nuo atsiradimo naujos Lietuvių Salės. Iš valdybos raportų paaiškėjo, jog per tris metus išmokėta skolos \$ 28,000, ir S. B. Bendrovė skolos dar turi \$32,000. Pati salė yra verta \$170,000. Tai yra šauni Baltimorės lietuvių nuosavybė.

Vietinis.

HARTFORD, CONN.

Iš A.L.U.N.K. susirinkimo.
Spalio 26 dieną įvyko A.L.U.N. Klubo susirinkimas, kaip svarbus susirinkimas, prisiartinant Suvienytų Valstijų prezidento rinkimams. Klubas turi 250 narių, bet didžiuma jų nėra piliečiai. Antra klišta tai konstitucijos paragrafas, kuris aiškina, jog klubas yra neprigulmingas (independent). Tokiu būdu, nors klubas ir turėjo politišką komisiją, bet veikimui politikoje pasirodė aiškios kliutys, ir tam pasidėkavojant, mes mažai ką politikoje nuveikiame, ir politikieriai apie mus mažai ką žino, ir mažai į mus kreipia domos.

Reikia pažymėti, jog vietinis Draugijų Saryšis padarė klubui daug kalbos. Mat delegatai išduodami rapor-

pasibjaurėjimas, nepriduoda niekam svarbos. Nuosėklus ir dori žmonės visur ir visada piktinasi nepadorumais, ir be skirtumo, pas ką jie nebūtų: pas kunigą, elgėta, pramoninką ar kad ir juodžiausį darbininką, ir tai piktinasi ne tada, kada prietikiškai su jais suirą, bet tuojau, ant vietos, nelaukiant kada proga patarnaus nuo jų pasitraukus, žmogus.

ta, pažymėjo kas yra veikiamas... Pradžioje šių metų direktoriai varė agitaciją, idant pardavus pavienėms ypatoms šėrų, bet dabar agitacija jau vedama, idant pavienėms ypatoms šėrai būtų atimti. Čia buvo daug ilgų ginčų, bet tame reikale nieko galutino ne rutarta, tai yra, ne nutarta, idant klubo delegatai, iš Draugijų Saryšio ką nors naudingo atsineštų. Stoka pas tulus mus narius mandagumo, o pardaug ypatiškumų ir politiškių skirtumų, ir todėl atsiranda daug bereikalingų ginčų.

Klubo korespondentas
M. J. Vaitkus.

Redakcijos atsakymai.

Ona žemaitienė. Mės nežinome kokiam numeryje "Amerikos Lietuvio" apie tai buvo rašyta. Malonėkite nurodyt numerį.
Jurgio brolis. Rankraštį gavome, bet jame randame daug tokių dalykų, kuriuos spaudoje negalima panaudoti be Tamistos tikrojo parašo, kadangi mes negalime imt už tulus primetimus ant savęs atsakomybę. Ką su rankraščiu turime padaryt?

Šilo oželis. Teisybė, ypatiškumų pas mus perdaug. Bet pastebime, jog ir Tamistos raštelis be jų ne apsieina. Jieškojimas "davadų" raportų paaiškėjo, jog per tris metus išmokėta skolos \$ 28,000, ir S. B. Bendrovė skolos dar turi \$32,000. Pati salė yra verta \$170,000. Tai yra šauni Baltimorės lietuvių nuosavybė.

Palangos Juozas. Tamistos ilgoką raštelį "Ko mums labiausia truksta" gavome, bet dar ne peržiūrėjome. Peržiūrėję, apie jo vertę atsakysime laišku. Malonėkite tankiau mums rašyt.

Klevo lapas. Raštelius Tamistos gavome ir šiuomi širdingai dėkavojame. Tuom patim prašome ir tankiau mums sandarbininkaut.

J. K. Urbonas. Laukiame užbaigos rankraščio "Už trijų metų"; pradžią gavome.

Andrius Burkauskas. Tamistos raštelis, taikytas pavasariui, galbut palauks pavasario, nes dabar nesurandame progos jo sunaudojimui. Priimkite mūsų pasveikinimą ir linkėjimus viso labo.

M. J. Vaitkus. Kadangi "Amerikos Lietuvio" vienas numeris ne išėjo, tad Tamistos korespondencijos tulos dalyš šiam numeriui jau buvo pasenę, ir todėl korespondenciją kiek sutrumpinome.

Remunėlė. Kadangi Jūs eiles perrašėte iš Vaičičiaiknygelės ir po jomis pasidėjote savo parašą, todėl eiles ne sunaudosime. Toks savinimasis svetimo darbo skaitosi literatiška vagyste, ir jos vengia kiekvienas laikraštis.

AMERIKOS LIETUVIS
ATLIEKA VISOKIUS
SPAUDOS DARBUS.

Skaitytojams kralikai yra gerai pažįstami, todėl ir nereikia pasakoti kas jie toki. Reikia vienok priminti apie juos keliatą žinių, kurios laikam visgi gali būti reikalingos, ypač tiems, kurie kartais mano užsiimt jų auginimu.

Kralikai yra veislingiausi iš visų naminių gyvūnų, nes iš vienos poros, per metus galima užauginti kelis šimtus jaunų kralikučių. Patelė, po užsivaissinimui, trisdešimt dienų bėgyje, veda nuo penkių iki dvylikos kralikučių, ir toki pulkai veda apie dešimtį kartų per metus. Jaunikliai, sulaukę šešių mėnesių savo amžiaus, vaisinasi ir lyginai veda vaikus, kurie po tiek pat laiko, irgi vaisinasi, ir taip kralikų šeimynos dauginasi nepaprastai greitai.

Kralikai bene bus iš visų gyvūnų rupestingiausi apie savo vaikus. Jie žino, jog saugiausia vaikams vieta gali būti žemėje, todėl patelės rupestingai kasa žemėje urvus, neša į juos šiaudus, ir šiaip ką, kas tik guolini tinka, ir dirbą lizdus. Kada lizdas jau sukrautas iš stambesnių dalykų, tada nuo savęs peša plaukus ir tais iškloja lizdo guštą, idant būtų patogiau laukiameiems "svečiams", arba kralikučiams, o jų susilaukus, vėl peša savo plaukus ir jais dengia mažyčius, idant jiems būtų šilčiau. Ir taip jie pridengia plaukais, jog prie lizdo priėjus, negalima jame daugiau nieko matyti, apart kruvos patelės plaukų. O kad neprietelius lizdą ne užtikytų, ir vaikus neišpajautų, motina taipgi pasirupina rupestingai urvo atvarą užkimšt šiuokšliais, ar skarmalais, ir tuos užbert žemėmis. Ji tik kartą paroje atkasa urvo atvarą, ir atsargiai įlenda vaikus pažindyt, ir tai tik ankstyvo ryto, ar nakties metu, kad niekas ne patėmytų, ir tai vis tuom patim laiku. Toks atsargumas tęsiasi per penkioliką parų, kada kralikučiai patys išėina iš lizdo ir patys pradeda jį ieškoti sau maisto. Toki kralikų papročiai nėra patogūs kralikų augintojams, nes kralikučius negalima sukontroliuoti. Kada pasitaiko, jog viena patelė veda penkis, o kita dvyliką vaikų, tad jų augintojai iš visų jų išrenka šešis ar aštuonis geriausius, gi menkesnius iš lizdo išima. Kralikų augintojai paprastai daboja, kur patelės susidaro lizdus, ir kada jos apsideva, jaunikliai išimama iš lizdo ir sudedama į gilia skrynią, kurios viename kampe apvožiama mažesnė skrynelė, su atvara viename jos gale. Į didelę skrynią sudedama kralikučiai ir jų motina, kuri po apvožta skrynele tuojau padirba lizdą, į jį sumeša kralikučius ir čia juos auklėja sulyg savo budo. Taip aprūpinti kralikučiai duodasi žmogui kontroliuoti, nes mažąją skrynelę nuvožus, juos jau turima savo valdžioje.

Patelė turi aštuonis vaikus, o vienok tankiai išaugina dvyliką vaikų, ką irgi reikia priskaityti prie didelio rupestingumo. Kralikučiams paaugus, tarpe jų kyla tankios kovos laike žindymo, kadangi keturiems pritrūksta vietos. Čia parsieina naudotis spēka ir kovas laimi tik stipresnieji, kad įgijus pirmenybę.

Patelė savo vaikus žindo, tupėdama. Kralikučiai lenda po ją, gula augštieninki ir jieško papų, o suradę, iš džiaugsmo burzda kojomis, taip greitai, jog negalima spėt pamatyti kiekvieną kojų krustelėjimą.

Rasiniai kralikai, labai pripranta prie žmogaus ir buva mandagūs. Maistą ima iš rankų ir net duodasi išmokint pozavimui, kaip stovėjimas prie suoloio, ant dviejų kojų ir kitaip. Suaugusios patelės, kurioms skiriama koks ypatingas kampeilis, ar užtvarelis, greitai apsiranta ir paskaito tai savo nuosavybę, ir kuomet kita patelė nori ten įeiti, "savininkė" piktai kovoja, idant savo namelin ne išleidu sveltima gyventoją. Norint tokioje vietoje apgyvendinti dvi, reikia jas suleisti kartu, ir tik tada jodvi gyvens sutaikoje, skaitant namelį bendra nuosavybę.

Patina tarpe savęs labai nesutinka, yra pavydūs ir kerštingi. Jie visą savo gyvenimą vienas ant kito tykoja ir vienas kitą stengiasi priversti amžinai but sau nuolankiu. Kiekvienam susitikime vienas kitą griebia dantimis, ir tai vis taikant taip, kad išplėst šmotą odos su mėsomis, idant taip sužeistas ilgai atjaustų skausmą ir atsimintų su kuom turėjo reikalą. Visuomet taikosi jie vienas kitam sužeist lyties organus. Toki pikčiurnos, laikant juos veislei, reikia laikyti uždarytus, ar kaip kitaip atskirtus.

Kralikai labai mėgsta švarumą. Apie tai galima lengvai persitikrint, duodant jiems gert vandenį dviejuose iduose: blekiname ir palivotai-moliniame. Iš palivotai molinio visuomet gers, kol vanduo išsibaigs, gi iš blekinio gers tik tada, kada labai norės gert, ir molinis idas bus tuščias. Savuose užtvaruose gyvendami irgi prisilaiko švaros, nes teršimui pasirinkę vieną kampeilį, visi juomi naudojami bendrai. Jei tam tikslui įstatoma skrynelė, ar koks idas su smiltimis, ar pjaulais, jie savo namelį užlaiko švariu per ilgą laiką.

Regėjimą, klausą ir vusolę kralikai turi labai išsivysčiusius. Norint patelei pavest auginti kitos patelės vaikus, rankas reikia ištrinti jos buveinės smiltimis ar pjaulais, nes kitaip ji suvuos, jog vaikai priklausos svetimam lizdui, ir juos atskyrus nuo savųjų vaikų, išmės iš lizdo, arba sukraus prie durelių, idant prižiūrėtojas nuneštų juos ten, iš kur paėmė. Rods, kartais jos ne apsižiuri ir svetimus vaikus nuokart prisiima, bet yra tai retenybė.

Iš kralikų nauda žmogui yra didesnė už daugelį kitų

APIE IVAIRIUS DAIKTUS

Turtai nugrimzdusiame meteore.

Niekas negali aiškiai pasakyti kada, bet, bene prieš tukstantį metų, didelė žvaigždė, atsiskyrus iš savo draugijos firmamente, su didžiausiu smarkumu nupuolė ant žemės, taip smarkiai, jog išmušė milžiniško didumo duobę ir pati nugrimzdė žemės gilumon. Tai buvo pietinėje Arizonoje, Suvienytose Valstijose, šiaurinėje Amerikoje.

Ta nupuolusi žvaigždė, mokslo paprastai yra vadinama meteoru. Galime sau įsivaizdinti, koks tai buvo bausis trenksmas, kuomet tokia uolos skeveldra, sverianti apie milijoną tonų, visu smarkumu atsismušė į mūsų žemę. Suprantama, dėl tokio smarkaus susidurimo dviejų kunų, žemės kamuolis sudrebėjo, o saulė užsidengė debesiais, susidėjusiais iš dulkių, nuo žemės pakilusiu į padanges. Gi ant žemės vieta, kurioje anas meteoras savo sunkumbe ir smarkumu, puldamas išmušė duobę, mūsų mintyse gali persistatyt kaip milžiniškas ežeras.

Pats meteoras, arba žvaigždė, pati savimi pasilaidojė žemės gilumoje, savo darbo duobėje, ir pasaulis apie ją užmiršo. Bet meteorai susideda iš metalų, o metalai šiadien žemės gyventojams turi nemažą vertę. Žmonių akyvumas ir godumas sutvėrė legendą, kuri spekuliantus nuvedė toni vieton, kurioje anais laikais nupuolė ta žvaigždė, idant prie jos dasikasus ir iš jos vertės pašinaudojus. Jau yra apskaityta, jog gautas iš to meteoro metalas, atneš milijonus doliarų pelno.

Kas meteore yra.

Rytinių valstijų spekuliantai jau nuo dvidešimts me-

dalykų, kurie auginama ar kitaip gaminama. Iš jų gautama maistui pigi, bet maistinga ir gardi mėsa. Beto gaunama kailiai, vilnos ir traša, labai naudinga daržovėms ir gėlėms. Išlaikymas jų parsieina labai pigiai, nes jie maisto nesirenka, sunaudoja beveik viską. Mažai yra augalų, kurių kralikai niekina. Maisto jiems reikia parupinti tik žiemai, gi kitais metų laikais jie ganosi patys. Suvienytose Valstijose yra ukinkinkų, kurie vien kralikų auginimu užsiima, ir iš to verčiasi ne blogiau už kitų rušių ukinkinkus. Kralikų auginimas apsimoka visur, bet geriausia ten, kur žemės išdirbimas duoda mažai naudos.

Kralikai yra malonus gyvenėliai ir auginti duodasi be didelių sunkenybių. Norinti užsiimti jų auginimu, iš valdžios gaus dykai knygą, nurodančią kaip su jais apsieiti. Reikia pasiųsti tik du centus, prašant atsiųsti "Rebbit Raising Book", adresuojant: "United States Department of Agriculture, Washington, D. C."

ty, aplinkėse Coon Butte, Crater Mountain arba Meteor Crater, jieško šitais vardais vadinamos daubos, kuri turi but tai ana milžiniška duobė, kurioje pasilaidojo tas turtینگasis meteoras. Šitos ekspedacijos išlaidos per tą laiką, siekia jau suvirš milijono doliarų. Bet šitos išlaidos ne nugazdino turtų jieskotojus, ir ne išdildė viltį, anksčiau ar vėliau surast tai, ko jieškoma ir, jog atradus tai, visos išlaidos atsimokės ir dar bus gauta didelis pelnas. Vienoje vietoje inžinieriai suradę žemės gilumoje kietą uolą, išgręžė skylę iki 1400 pėdų gilumo, ir galiaus graštas atsirėmė į taip didelį kietumą, jog parsiejo pertraukt visą darbą, nes graštas pradėjo nudilt, vieton kirstis kietumon.

Dabar atvirai kalbama, jog graštas atsismušė ne į ką kitą, vien į kietą kėvalą meteoro ir todėl dabar galvojama, kaip reiks jį išimti ant žemės paviršiaus. Ir apskaitoma, jog jo išėmimui yra labai daug kliučių ir kėblumų. Tuli sprendžia, jog meteoras yra apie kelių šimtų pėdų savo plotyje ir sveria bent milijoną tonų, kiti sprendžia dukart, o kiti net tikrina, jog meteoras turi but penkis kartus didesnis ir sunkesnis. Bet reikia prisiminti, jog meteoras, puldamas savo sunkumu ir skrisdamas per atmosferą, nuo trynimosi įkaista iki augščiausio laipsnio, ir todėl jo paviršius pasiekia net tirpimo laipsnį. Kadangi jis skrenda dideliu greittumu, tad tirpstanti medega nuo jo paviršiaus slenka ir ore išsidraiko, gi meteorui atsismušus į žemę, nuo jo nu-teška net ir storoka eilė sutirpusios medegos, o meteorui rausiantis žemės gilumon, nuo jo atsiima dar žymiai dalis ir tokiu būdu apie pusė meteoro išsiaikvoja. Niekas nežino kas yra viduje čia apkalbamojo meteoro, niekas negali užtikrint kaip daug jame yra geležies, nikelio, platinos ir irido. Vienok sprendžiama, jog to viso meteore yra ne mažai. Apart čia paminėtų metalų, meteore turi but daug ir didelių deimantų, ką liudija trupučiai, surandami apie šią vietą, kuriuos su mikroskopu pagelba tyrinėjant atrandama smulkutes daleles krišpalo ir deimanto. Šitie trupučiai ekspeditoriams rodo didelius turtus, nors, sulyg apskaitymų, ir be deimantų, tik vieni metalai, iš kurių meteoras susideda, žada milijonus doliarų pelno.

Meteoro išmušta duobė.

Jeigu ištikrųjų bus atrastas, ikišiol jieskomas meteoras, tai spekuliantai turės daugybę sunkaus ir ne malonaus darbo, prie išėmimo ant žemės paviršiaus. Apie išėmimą jo cielo, negali but nė kalbos, nes mašinos, kokios šiadien yra vartojamos sunkenybių kilnojimui,

ši meteorą pakelt negalės. Kad išimti jį dalimis, suskaldžius, dalykas irgi nelengvas, kadangi pats meteoras yra labai kietas ir nesiduodantis grėžimui, nėgi skėlimui. Meteorą sudarantis metalas yra daug kietesnis už plieną, koks kada nors buvo vartojamas šarvuotlaivių sienoms. Smarkiausios kanuolės draskantis šuvis, nuo jo atškotų kaip kad šmotelis korko, mestas į akmenį. Tad koku būdu kasėjai jį iškels ant žemės paviršiaus? Koku būdu jie jį suskaldys, kad po mažą jo dalį iškėlus iš žemės gilumos? Inžinieriai dabar džiovina galvas, jieskodami atsakymų į šiuos klausimus. Bet jie turi viltį, ta visais klutis pergalėt, bile tik suradus patį meteorą, kad tik prie jo dasigriebus ir kaip nors užvaldžius tas visas brangenybės, iš kurių meteoras susideda. Dabar rengiamasi gręsti kietą skylę, uolos gilumon, kitoje vietoje, idant taip pažyėjus meteoro buveinę, ir paskui jau bus rengiamasi prie reikalingo darbo, idant dasikasus prie paties meteoro.

Kas pirmu kartą pažvelgia į Meteor Crater, tam jis, ištolo žiurint, išrodo nei kuom nesiskiriantis nuo visų kitų žemės iškilimų, kokių netrūksta pietinėje Arizonoje. Ir nė vienam negali atėiti mintis, jog jo gilumoje, beveik ketvirtojo penktojo ploto dalyje, iki 1,250 pėdų gilumoje, yra kas tokio ne paprasto. Minėtoji giluma, beveik iki pusė yra pripildžiusi smiltimis ir putvenomis, per amžius vėjų sunestomis iš visų aplinkų. Apačioje šitos sudomos yra apvali lyguma, savo plote siekianti apie 300 akrų; aplink pačią lygumą eina apvalus iškilimas, pilimui panašus, nuo 120 iki 160 pėdų augščio, nuolaidus į abi puses. Yra sakoma, jog šitas iškilimas yra tai krantai, kuriuos sudarė sutirpusi meteoro maša, kuri čia nukrito, kuomet meteoras visu savo smarkumu atsismušė į žemės kietą kėvalą. Dalis to iškilimo yra susidėjusi ir iš paties žemės kėvalo paviršiaus—uolos, kurią meteoras sutrupino, gilumon besirausdamas. Visa to iškilimo sudėtis gali svert apie 300 milijonų tonų, ir apie antrą tiek uolos likosi išstumta į šalis, neskaitant to, kas dulkių pavidale pakilo į padanges ir vėjų tapo išnešiota. Aplink pačią daubą, smiltimis ir putvenomis užslinkusią, kas daubą pavertė kalva, apie poros tukstančių akrų plote, žemė žymiai turi permainytą stovį—išrodo ne natūrališkame sugulime. Ta vieta Arizonoje šiadien žmonių vadinama "Velnių susmauga".

Kaip "velnių susmauga" atsirado.

Per ilgus laikus, mokslininkai nesuitaikė savo išrovimo apie susidarymą tos vietos Arizonos viduryje. Nuokart manyta, jog dauba yra tai vulkana liekana, jog žemės plutoje turėjo but daugybė vandens garo ir tiems ekspliodavus, išmušta milžiniška duobė, išnešant milijonus tonų žemių ir sutrupintos uolos dalelių, ir, taip likosi sausas krateras. Bet vėlesni tyrinėjimai tokią teoriją prašalino, nes viena, visoje aplinkėje niekur nesurasta kitokių vulkaniskų ženklų, o antra, "velnių susmaugos" aplinkėse, visur atrasta meteorologiškos geležies daugiau negu kur nors kitur pasaulyje. Keliolikos keturkampių mylių plote jos surasta daugiau negu likusioje žemės paviršiaus dalyje surasta pirmiau. Tas viskas pagimdė mintį apie susidarymą "velnių susmaugos".

Teisingiausia teorija gali but ta, jog prieš šimtmečius iš erdvių nupuolė milžiniškas meteoras, kuris užgavęs žemės plūtą, joje išmušė gilią duobę ir joje meteoras nugrimzdė pusanthro tukstančio pėdų gilumon, pastrišai eidamas pietų pusėn nuo išmuštosios duobės viršaus. Tą paliudija ir faktas, jog toje vietoje uolos sluogsnis yra išjudintas iš savo guolio ir pakeltas iki 105 pėdų augščiau kitų žemės sluogsnio sudėčių. Pačioje viršūnėje uolos iškilimo išgręšta skylė, jieskant paties meteoro. Iš šiaurės, daubos šone yra didelis urvas, matomai, išraustas besirausiančio meteoro, ir išpustas karščio ir įkaitusių gazų. Urvo didumas kaip tik atsako stoviu išjudintos uolos sluogsniams pietų pusėje.

Meteoro sutrinta uola.

Nupuolęs ant žemės meteoras, ir užgavęs uolą, ją sutrynė į smulkiausias daleles. Tos dalelės yra įvairios: smulkios, kaip girmomis su maltų grūdų smulkiausi milteliai. Tokios dalelės susidarė iš kalkinės uolos. Stambesni akmenukai guli arčiau paties kranto, gi smulkesnieji, nupuolę kelių mylių atstume, gi patys smulkesnieji paeinanti iš kalkinės uolos, yra prie pat kratero atvaros krantų. Akyviausiu dalyku yra tai kalkinės uolos milteliai, nes jie aiškiai parodo smarkumą, su kokių meteoras nupuolė ant žemės. Kalkinių miltelių pilkai-baltos varsos, sluogsnis susideda, iki 800 pėdų gilumo, ir susidėjęs jis apačioje smilčių sluogsnio, 350 pėdų giliau žemės paviršiaus. O meteoras pramušė taip giliai gulintį smilčių sluogsnį, ir jo apačioje, į smulkiausių miltelių sutrupino kalkinę uolą, nors savo jiegos didesnę dalį jau buvo išaikvojęs pramušimui smilčių sluogsnio, 350 pėdų gilaus. Kalkinės uolos sutrupinąs sluogsnis išmuštas iš savo guolio, ir spiriamas jis išmušė apie 75 milijonus tonų kitų žemės sluogsnio sudėčių.

Visas darbas gali užsimokėti.

Dabar niekas nežino ir negali pasakyti, kaip didelis yra tas meteoras, miegantis žemės gilumoje. Gali but, jog iš jo metalų naudos bus vos išlaidų padengimui, o gali ir to ne but. Iš kitos pusės gali but, jog meteoras gali duoti didžiausius turtus, kokių žemė kada nors yra davusi, ir tada spekuliantai

gautų jau ne šimteropą, bet milijoneropą pelną. Viskas tas priklausys nuo jų giliukio.

Apskaičyta vienok, jog jei meteoras susideda iš tokių dalelių, kokios randama meteoro kratero aplinkėse, tai privalo jis susidėt iš 91% tyros geležies (ne geležies rudos), 8% nikelio, tulo nuosimčio platinos ir kiek mažesnio nuosimčio irido, nieko jau ne kalbant apie buvimą deimantų. Nikelio svaisias dalyje surasta pirmiau. Tas viskas pagimdė mintį apie susidarymą "velnių susmaugos".

Teisingiausia teorija gali but ta, jog prieš šimtmečius iš erdvių nupuolė milžiniškas meteoras, kuris užgavęs žemės plūtą, joje išmušė gilią duobę ir joje meteoras nugrimzdė pusanthro tukstančio pėdų gilumon, pastrišai eidamas pietų pusėn nuo išmuštosios duobės viršaus. Tą paliudija ir faktas, jog toje vietoje uolos sluogsnis yra išjudintas iš savo guolio ir pakeltas iki 105 pėdų augščiau kitų žemės sluogsnio sudėčių. Pačioje viršūnėje uolos iškilimo išgręšta skylė, jieskant paties meteoro. Iš šiaurės, daubos šone yra didelis urvas, matomai, išraustas besirausiančio meteoro, ir išpustas karščio ir įkaitusių gazų. Urvo didumas kaip tik atsako stoviu išjudintos uolos sluogsniams pietų pusėje.

Ką kiti apie tai sako.

Indijonai Navajo giminės, turi senų gadynių legendą, kuri nupasakoja apie atsiradimą Arizonoje "velnių susmaugos". Sulyg tos legendos, "prieš tukstančius metų, laimingai gyveno tris indijonų dievai; gyveno jie ant tolimų žvaigždžių. Bet gyvenimas jiems nusibodo, tai jie nusprendė numirti, ir amžinam atliui pasirinko vietą ant žemės. Su trenksmu ir liepsnų stulpais jie išėję iš debesų, nusileido ant žemės, o vienas jų, su visa savo galybe nusileido ton vieton, kur šiadien yra "velnių susmauga, sutrupindamas į smulkiausias dulkes viską, ką tik pasitiko ant savo kelio. Kiti du dievai, ant žemės nusileido nežinomose vietose". Iš to aišku, jog meteoras nupuolė tada, kada Arizonoje gyveno dar indijonai. Nuotikio liudininkai savo pasakojimus perdavė vėlesnėms kartoms ir taip susidarė legenda apie žvaigždės nupuolimą.

Navajo giminės indijonai dar ir šiadien šventai tiki, jog "velnių susmauga" yra tai vieta šventa, vieta didžiausio jų dievo atilsio. Ta pati indijonų legenda taipgi pasakoja, jog meteorui nupuolant, tuometiniai tyrai gyventojai, didžiausioje panikoje, iš visų aplinkų išbėgo, ir daugiau nesu grįžo. Archeologų tyrinėjimai parodo, jog Arizonoje iš tikrųjų kada tai gyventa senovės barbarų ir, kad dėl nežinomos priežasties jie persikėlė gyventi kitur, palikę savo viską, ką buvo užgyvenę. Gali but, jog meteoras juos iš ten išbaidė.

Kratero atsiradimas.

Navajo giminės indijonai, kasmėt atlieka meldžioniškas keliones į "velnių susmaugą", kad iš ten pasimt kalkinių smilčių, kurias jie skaito savo dievų palikimu. Tas smiltis jie naudoja savo

religiškiems tikslams, ypač tepimui savo veidų audrom: užėjus, ar laike kitokių gamtiškų katastrofų.

Dabar klausimas: Kaip seniai tas meteoras nupuolė ant žemės? Sprendžiant sulyg pušių storumo ir kadangi krūmų, rodosi, jog nupuolė jis prieš devynis šimtus metų, nes tų medžių kelmai rodo savo gyvenimo per 800 ir 900 randų. Tų medžių pačiame kratero yra nemaug, gi kitokių medžių, kad ir mirusių, niekur nerandama. Gali but, jog meteoras nupuolė ir seniaus, bet tai bus galima patirt tik ištyrus toje vietoje visus žemės sluogsnis.

Meteoro kraterą pirmu kartu atrado piemens, 1886 metuose, jieskodami paklydusių gyvulių kaiminai. Piemeniai ten atrado daug žvilgančių akmenėlių, kuriuos jie paskaitė sidabro trupiniais. Tik vėliaus tuos akmenėlius tyrinėjant, pasirodė, jog tai yra mažos, meteoros skeveldros.

Laikrodis 1000 metų.

Yra žmonių, kurie nepasi ganėdina šiadieniais laikrodžiais, kurių vienus reikia užsukt kartą savaitėje kitus kartą paroje; girdi tiems sukiniams reikia su gaisit daug laiko, o beto jutankiai ir užsimirštama, ir kiek tada kėblumo!

Užtai jau seniai laikrodininkai galvojo, kad išradus naują laikrodį, kurį nereiktų taip tankiai užsukinėti kad jis vis laiką rodytu, be sustojimo. Daug galvota ir galvas džiiovinta, bet nesurasta tokiame išradimui keliu, kadangi reikėjo surast ką nors, kas laikrodį užsuktų, kadangi be užsukimo, ar vėgų užtraukimo, laikrodis atsisako tarnaut. Užsukimui yra reikalinga mehanizmas, aparatas, sukamas kokios batos, o jiegos, be žmogaus rankos pagalbos veikiančios, nebuvo galima surast. Pradėta svajoti apie "sasaų jiegą", vadinamą perpetuum mobile, bet niekas iš to ne išėjo, nes visur pasirodė reikalingas koks nors šaltinis, gaminantis

naują energiją. Ir taip ilgai žalvojus, prieš 75 metus išasta elektromagnesas, kuris pritaikytas prie laikrodžio mehanizmo ir tulose žietose imta vartoti laikrodžius, sukamus elektromagnešu. Teisybė, čia pasimata daug praktiškumo iš vienos pusės, nes niekam nereikia nė užsimiršt, nė atsimint laikrodį užsukt. Iš kitos pusės betgi pasirodė ir nepraktiškumas, kadangi elektromagnesu sukami laikrodžiai sunaudoja daug elektros, ir tankiai genda, nes prie kiekvieno stipresnio elektrs srovės truktelėjimo, elektromagnesas išdega, laikrodis sustoja, ir reikia jį taisyti.

Pradėta jieskot naujo būdo, kad elektromagnesą pavadavus kuom kitu. Ir štai neseniai Paryžiuje atsibuvusioje laikrodžių parodoje, laikrodininkas Marius Lavert išstatė savo naujo išradimo laikrodį, kuris be jokio užsukimo, gali eit be sustojimo, per cielą tukstantį metų. Tai yra naujausio išradimo laikrodis, kuris gali arnaut netik visam žmogaus gyvenimui, bet ir jo gininės amžiu.

Rods, Lavert'o laikrodis nėra visas naujo išradimo. Is irgi ne apsieina be elektromagnes, tik magneas kitai taip sutvarkintama. Vieton ryvosios vielos, atvestos nuo tulpo Lavert vartoja sausas baterijas, kurios elektrą juncią į šmotą sulenktorežėžies. Iš šitos geležies išiveržiantis elektromagnes gauda laikrodžio švytruoklę (pendulus): pritraukia ją prie savęs, paleidžia, ir vėl pritraukęs, vėl paleidžia. Ir taip be atlaidos švytruoklė blaškoma, laikrodį varys per kiaurą tukstantį metų. Žinoma, baterijos per tiek metų gamins energiją, bet apie laikrodžio ėjimą per visą tą laiką, reikia labai abejot, nes per taip ilgą laiką laikrodžio mehanizmas negalės išlaikyti; jis sudils daug pirmiau. Ir pats Lavert to negincija, jis tik tukstančiui metų tikrina savo pritaikytą elektromagnesą, kibinantį laikrodžio švytruoklę.

Kokia sunki!

Kokia sunki gyvenimo našta, Ant vargo žmonelių šiadien užkrauta, Kurie nemato šviesios dieneles, Per gyvenimo sunkius vargus; Ne sviečia jiems laimės saulutė, Į suvargusias jų bakužes; Ne gaivin laimė jų sielas skurdžias. Suvargę, sunykę nuo darbo sunkaus, Spėkas jie praradę dėl turčiaus skūpaus. Sulaukę žilos senatvės—ką nuo jo gaus? Iš darbo atleisti, lauk išmėsti, Be grašio, be spēkų jie pasilikis; Tai tokia ateitis darbininkus patiks. Turčiams turtus sukrovę elgėtomis fikis. J. K. Urbonas, Shenandoah, Pa.

Ar tau gražu?

Ar tau taip gerai yra, malonu, gražu, Matant savo auką žuvant pamažu? Juk priežasties žuvimo tu esi kalta, Kodėl nepaduot pagalbos ranką ir but nekalta? Juk jo pražuvimas ne teiks tau garbės Tik pagiežos ir keršto balsas tau nuolat skambės. J. K. Urbonas, Shenandoah, Pa.

LIETUVOS SPAUDOS BALSAS.

APIE MUSŲ TAUTOS BUDĄ.

Tautos budo reikšmė ateičiai.

"Trimitas"—Paskutinį dešimtmetį mūsų tauta gyvena pagreitintose istorijos laikotarpį. Tame laikotarpyje įvyko labai svarbus mūsų tautai dalykas: ji sukūrė savo tautišką valstybę. Tai buvo didelis jos laimėjimas.

Tačiau mūsų tauta per tą laikotarpį turėjo nemažai ir labai skaudžių nepasisekimų. Tie nepasisekimai—tai neapgavimas Vilniaus, nesu-rinkimas į kravą visų lietuviškųjų žemių ir kas blogiausia—tautiškos sąmonės, tautos vienybės augimo sustojimas ir nesugebėjimas pilnai paimiti visą šalies ūkį ir savo rankas.

Valstybė yra geras dalykas. Ji reiškia tautos apoteozą—aukščiausiąjį jos pakilimo tikslą. Tačiau svarbesnė už valstybę yra tauta. Valstybė, kad ir stipriausia, susidėjus blogoms aplinkybėms, gali žūt, o tauta visuomet lieka ir gauna perkelti ir pakelti visus sunkumus, kokius jai aplinkybės patiekia. Valstybė be tautos negali gyvuoti, o tauta be valstybės—gali. Yra tautų, kurios neturi valstybės, bet gyvuot gali ilgai ir net gali klestėti. Pavyzdžiui, žydų tauta. Ji išmėtyta visose pasaulio valstybėse, bet ji visur išlaiko savo skirtingą tautos pobūdį, dvasią ir kultūrą ir moka svetimas valstybes panaudoti savo klestėjimui. Ir dėl to, kad jos labai stiprus tautiškas susipratimas, stipri tautos sąmonė.

Tas nereikia dar, žinoma, kad valstybę reikia apieisti. Ne, ji reikia visomis išgalėmis ginti ir palaikyti. Bet tautos sąmonės kėlimas, jos susipratimo stiprinimas yra dar svarbesnis dalykas. Be didelio tautos sąmonės pakėlimo, pati tautos valstybė visada bus silpna ir sunkiai išliks, užėjus blogai valandai.

Tautos sąmonė bus stipri ir pakankamai pakilus, jei tauta jausis savo vienybę ir draugiškumą. Tą vienybę ir draugiškumą tautai gali duoti jos savęs žinojimas ir nuolatinis tautos budo tobulinimas. "Pažink patsai save!" buvo vienas išmintingiausių senovės grekų o-balsių. Tas obalsis ne kiek nenustojta vertės ir šiandien. Ir ypač, pasakydama, tautų gyvenime...

Mūsų tauta, kaip jau buvo pasakyta, turėjo daug nepasisekimų. Tuose nepasisekimuose mes esame papratę kaltinti svetimuosius. Be a-bejojimo, yra daug svetimųjų kaltės. Bet ar nėra tuose nepasisekimuose ir mūsų pačių kaltės? Ar nepadarę kartais mūsų pačių budas to, kad mes negalime pasiekti, ko mums reikia ir ko norime? Štai, klausimai, kurie turbūt, ne kartą nustebino kiekvieną mūsų tėvynainį, bemaštant jam apie mūsų tautos ateitį. Ir turbūt, kiekvienas mūsų tėvynainis pripažino, kad kai kurie mūsų tautos budo ruo-

žiai labai mus kliaudavo pasiekti savo tikslą.

Taisykime pirmiausiai savo budą: budą taisykime! Sutrupinkime jame visas neigiamąsias puses, išrankime jas iš savęs su šaknimis ir atlikime tai kuogreičiau ir visomis, mums prieinamomis priemonėmis. Išau-ginkime mūsų jaunąsias kartas be senųjų mūsų kar-tų budo ydų. Suderinkime bažnyčios, mokyklos ir kul-tūros organizacijų žygius ta-krūpčią ir mes atlikime di-dį darbą! Pataisę savo tau-tos budą, mes nuimsime di-desnę dalį kliūčių pakeliui prie savo tikslo ir pašalin-sime didelę dalį savo nepasi-sekimų.

Čia norisi sušukt su mūsų Vydu: "Aukštyn tobuly-ben!"

Kas taisytina mūsų tautos budo? Kurios jo pusės šalinti-na? Panagrėnkime savo budą ir tai mums paškės.

Lėtumas.

Mūsų lėtumas visiems ži-nomas. Kai kas iš mūsų pa-čių dažnai kelia klausimą: bene ir mūsų krašto pavadinimas kilo iš "lietus", kaip paprastai manoma, bet iš "lėtas", ir tikrai turėtų va-dintis ne "Lietuva", bet "Lėtuva".

Jei lėtumas reikštų didį budo lygumą, jo stiprybę ir pastovumą, didį savęs suval-dymą, šalto proto veiksmą-tai toks lėtumas būtų geras dalykas, toks lėtumas reiktų tik dar labiau ugdyt mu-sų tautoje. Bet lėtumas dažniau pas mus reiškia ką kitą. "Lėtas žmogus" pas mus sakoma tada, kai nori-ma pabrėžti žmogaus apsi-leidimą, ištizimą, bevališkumą, lėpšiskumą, artimą tin-gybei ir kvailumui ypatybę. Tokio lėtumo mūsų tautoje per daug yra. Ypač dar jo yra kaime. Toks lė-tumas yra sustingęs jam kas-gyvenimą, suteikęs jam kas-zinkokio nykumo, nuobodu-lio. Jis sumažinęs savęs gerbimo jausmą, susilpninę apsigynimo instinktą ir su-teikęs perdidelį nuolaidu-mą santykiuose su gyvesni-ku budo žmonėmis. Pasitaiko ir taip: spjovė kas mūsų žmo-gių į veidą. Vietoj to, kad kirst į ausį spjovėjui, jis nu-sišluostė ir nukentėjęs toki-įžeidimą, nuėjo sau, para-gindamas savo užpuoliką ki-tą kartą dar drąsiau su sa-vim elgtis, ir atvirai savę niekinti ir negerbt.

Lėtumas daro ir tai, kad mūsų žmonės dažnai nieko geresnio ir augštesnio gy-venime netrokšta ir neįeš-ko. Lietuvis traukiasi kur užkampį, braido purvą skursta bjauriausiose saly-gose, bile tik jam nereiktų pasitempti, subrust, reika-laut, garsiai gint savo tie-sas. Tokios rušies lėtumas pasireiškia mūsų žmonių po-sakiumi: "gyvensiu ir aš, kair-mano tėvai gyveno", arba "mano amžiu užteks", nor-tas jo gyvenimas, yra skur-dimas menkoje, tamsioje purvinoje pirkdoje, srebimas juodos putros, dėvėjimas sus-

kretusių kailinukų ir amži-nas knisimasis trilaukiame ukyje. Sakydamas tokius posakius, mūsų žmogus, pa-brėžia, kad jis daugiau, mat, nieko nenori, kad jis yra jau patenkintas savo padė-čia, kad jam siekti ko geres-nio nėra ko. Tai yra labai žalinga budo ypatybė. Su-tokia ypatybė tauta negali nuolat žengt pirmyn tobuly-ben. Ji yra pasilikusi tauta ir gyvensnės tautos ją pralen-kia, apgali, pavergia, ištau-tina, išnaikina. Tokia budo ypatybė taip pat veda į tin-giniavimą, nieko neišmanę-mą, paniurumą ir nedrąsumą ir daro žmogų nuobodžiu, ne-įdomiu, ne maloni.

Lietuviškas paniurimas, vadinamas kartais murks-ojimu, yra visiems žinomas. Mūsų žmogus nepasisveiki-ns, nepratars žodžio, net nepaklaus kas jam reikalini-ga per savo murksojimą ir nedrąsumą. Nedrąsumas mūsų kaimiečių gerai vi-siems ir jiems patiems žino-mas. Jie nedrįsta kalbinti svetimųjų, nedrįsta "vyres-niųjų", nedrįsta net savo gi-minės "paklapatinti". Dro-vumas gera ypatybė, bet ne-drąsumas tai bloga. Nuob-radas (nahalas) niekam nemalonus, bet nedrąsus žmogus, nevikrus ir nesuma-nus santykiuose su kitais, dar nemalonesnis.

Slapukiškumas.

Mēs esame slapukai. Už-slepame žinias apie savo darbus, norus, turta. Sla-pukiškumas gera budo ypa-tybė su priešais, bet pragai-štinga su draugais, artimais-tais tokis lėtumas būtų geras dalykas, toks lėtumas reiktų tik dar labiau ugdyt mu-sų tautoje. Bet lėtumas dažniau pas mus reiškia ką kitą. "Lėtas žmogus" pas mus sakoma tada, kai nori-ma pabrėžti žmogaus apsi-leidimą, ištizimą, bevališkumą, lėpšiskumą, artimą tin-gybei ir kvailumui ypatybę. Tokio lėtumo mūsų tautoje per daug yra. Ypač dar jo yra kaime. Toks lė-tumas yra sustingęs jam kas-gyvenimą, suteikęs jam kas-zinkokio nykumo, nuobodu-lio. Jis sumažinęs savęs gerbimo jausmą, susilpninę apsigynimo instinktą ir su-teikęs perdidelį nuolaidu-mą santykiuose su gyvesni-ku budo žmonėmis. Pasitaiko ir taip: spjovė kas mūsų žmo-gių į veidą. Vietoj to, kad kirst į ausį spjovėjui, jis nu-sišluostė ir nukentėjęs toki-įžeidimą, nuėjo sau, para-gindamas savo užpuoliką ki-tą kartą dar drąsiau su sa-vim elgtis, ir atvirai savę niekinti ir negerbt.

Lėtumas daro ir tai, kad mūsų žmonės dažnai nieko geresnio ir augštesnio gy-venime netrokšta ir neįeš-ko. Lietuvis traukiasi kur užkampį, braido purvą skursta bjauriausiose saly-gose, bile tik jam nereiktų pasitempti, subrust, reika-laut, garsiai gint savo tie-sas. Tokios rušies lėtumas pasireiškia mūsų žmonių po-sakiumi: "gyvensiu ir aš, kair-mano tėvai gyveno", arba "mano amžiu užteks", nor-tas jo gyvenimas, yra skur-dimas menkoje, tamsioje purvinoje pirkdoje, srebimas juodos putros, dėvėjimas sus-

Nesąžiniškumas.

Lietuviai seniau svetim-ųjų buvo laikomi labai teisin-gais žmonėmis. Lietuvis tarnus mėgdavo visi svetim-taučiai ir jų jieskodavo. Bet gaila, kad to paties ne-galima pasakyt nepriklausomoje Lietuvoje. Mūsų kaimiečiai turi labai nevykusį paprotį parduoti blogą daiktą už gerą, ap-dėti blogą iš viršaus geru, pameluoti, ir tai ne prieš sve-timą, bet prieš savą. Tas

labai gadiną tarpusavį tau-tos narių pasitikėjimą.

Lietuvis darbininkas mėg-sta dēlsta darbe, daug pyp-kiuoti, drybsot, bile tik nie-kas nieko jam nesako ir ne-verčia. Lietuvis amatinik-s mėgsta labai paviršuti-niškai atlikti darbą, bile tik ji greičiau numest nu rano-kū ir gaut užmokėsnį. Lie-tuvis valdininkas mėgsta prasėdēt kanceliarijoje 6 valandas besirubėdamas ar-bata, berukydamas ir skūstis, kad jis sunkiai dir-ba ir kad jam mažai moka-ma. Tai yra aiškūs nesąži-ningumo reiškiniai mūsų budo. Jie tolika mus vienas nuo kito ir kelia nepasitike-jimo ir nepasitikėjimo vie-nas antru.

Pavydas.

Pavydas yra didelis aksti-nas žmogui ir darbą ir pa-žangą. Bet tik tuomet, kai jis apsiereikia stengimosi pralenkti kame nors gerame darbe, ir kada jis eina tarp atskirų visuomenių. Bet jei jis eina tarp atskirų vi-suomenės žmonių ir apsiere-iškia blogu noru, kad kitas nieko neturėtų ir negalėtų, jei tu neturi ir negali, tai yra labai pragaištingas tau-tai dalykas.

Pas mus yra įsivyravęs antros rušies pavydas. Mēs nepavydime kitų tautų žmo-nėms, kad jie yra daugiau už mus pasiekę ir nesisten-giame juos pralenkti, bet mēs pavydime vienas ant-ram ir trokštame, kad kitas nieko neturėtų, jei mēs pa-tytys dėl kurių nors priežas-čių to turēt negalime. Mu-sų ukininkai pavydi vienas kitam, ypač tam, kuris dau-giau turi ir yra geriau susi-kuręs. Pavydi vienas ant-ram darbininkai ir amatin-ka. Bet pat pavydas geroka-klėsti ir tarp vadinamų jų inteligentų. Jei pas mus kuris inteligentų kame nors labiau pašoko, tai visi kiti nesididžiuoja tuom ir nes-i-stengia padėti, bet atvirks-čiai, tuojau nori jį nutraukti žemyn. Iš to kyla pas-mus dideli, visai nepamatuo-ti šmeižimai, apkabinėji-mai, gandai, paskalos. Nėra mūsų laikinoje sostinėje bent kiek aukščiau pakilusio žmogaus, apie kurį nebu-jo leidžiama bjauriausiuju gandy ir pramanyju. Tuos gandy ypač palaiko ir net kokiame reikale, kaip ligo-gis, skoloje, neturte. Kas nesisalpto nuo savo arti-mųjų su geru ir blogu, tas greičiau gali but atjaustas ir pagelbėtas.

Kerštingumas.

Mūsų kerštingumas yra virtęs priežodžiu. "Kerštin-gas kaip lietuvis", sakó sla-vų priežodis. Kerštas prieš svetimuosius mūsų tautos skriaudikus yra suprantamas. Bet kerštas prieš vie-nas kitą dėl mažiausiųjų niekų yra pražūtingas tau-tai dalykas. O tokio kerš-tingumo pas mus nėstinga! Pasakė kas ką, ar padarė ką nors mums nepatinkamo — mēs tuojau keršijame ir keršijame, ne tik visą gyve-nimą, bet, kaip sakoma, net per devynias gentkartes! Pamiřt nuoskaudą, dova-not ją savo tautos nariui, pas mus nėra papročio, nors

musų tikėjimas labai tatau-lepia ir tautos dorovė to-reikalauja. Išsitarė kas, iš-musų apie mus ką nepatin-kamo, padarė ką nors per-klaidą ar neapmąstymą mums nepalankaus ar prie-šingo, mēs puolame keršyt. Keršiname šmeižimais, kliu-dymu ir kenkimu kito inte-resams, susikuriame sau vaizduotėje nėsamų priešų savųjų tarpe ir pykstame, rustaujame, intriguojame prieš tuos tariamuosius priešus. Tam pykčiumi kar-tais pašvenčiame visą savo laiką. Žinoma, yra pas-mus visa eilė aukštai sto-vinčiųjų visuomenėje žmo-nių, kurie pasižymi nepap-rastu keršininmu kitiems tokiems pat žmonėms. Jeigu musų jaunosiose kartose iš-ivyras, tokis pat kerštingu-mas; tai tamsi ateitis mus-laukia. Rūkime jį lauk iš savo širdžių!

Nemandagumas.

Nemandagumas kyla iš blogo išauklėjimo, iš niuru-mo, iš stokos savo aplinki-nių gerbimo. Nemandagu-mo ir šiurkštumo pas mus yra labai daug. Nemanda-gumas kuo plačiausiai gy-vena kaime ir gerokai kle-sti mieste. Musų kaime su-sitikęs pažįstamą, ar nepa-žįstamą, dažniausiai pra-slinks pro šalį neištars nė "labą dieną". Musų miesto ir kaimo jaunuoliai ir moki-niai nepapratę, pasveikint nė namie, nė kelyje, nė vy-resniųjų, nė sau lygių. Yra pas mus net tokių intelligen-tų, kurie vaikščioja nunėrę akis ir nuduoda tavęs nema-tą, kad nereiktų pasisvei-kinti. Yra mokinijų, kurie nepasisveikina iš tolo su sa-vo mokytoju. Yra vyrų, kurie nesveikina tų žmonių, su kuriais jie ilgai drauge gyveno, dirbo ir kurie jiems gero padarė. Ir toki yra musų vyriškiai ir moterys. Vienas senas mokytojas nusiskudė, kad jo buvė mokiniai ir mokinės, susitikda-mi jį nuduoda dabar nepa-žįsta jo! Nemandagumas labai šaldina vienybės ir tautos jausmą!

Patvaldiškumas.

Mēs neseniai buvom kaimo tauta. O kaimietis yra di-delis autokratas—patvaldis. Tą patvaldiškumą mēs atsi-nešėme ir į miestą. Laikyt tik save vertu, tik savo vie-no nuomonę gera ir reika-laut jos vienos klausyt yra pas mus priprastas dalykas. Pasitart pirma su kitu, iš-klausyt jo nuomonės, sude-rint ją su savo, nėra pas-mus papročio. Tas labai at-stumia mus nuo bendro dar-bo ir daro veik negalimu platesni, draugišką tautos darbą. Toks statymasis tik savęs vieno išmanančiu ir gudriu, o kitų žeminamas ir laikymas kvailiais labai ken-čia demokratiškai valstybei. Tos ypatybės kai kurias tau-tas stačiai pražudė, arba at-idavė svetimųjų vergovėn. Tokiomis ypatybėmis pasi-žymi airių tauta. Dėl to vie-nas gudrus angla, paklaus-tas, ką jis mano apie Airijos laisvę, atsakė, kad Airija niekad neturėsianti jos, ka-dangi, jeigu duot jai tą lai-svę, tai kiekvienas airis norės valdyt kitą ir nė vienas ne-norės but valdomu. Tas pa-

sivirtina dabartinės Airi-jos istorijoje. Tokiu liguis-tu manymu apie save pasi-žymėjo keliątas pirmutiniu-jų žmonių musų valstybė ir visuomenė. Jie visus kitus laiko kvailiais, niekšais, ne-dorėliais, laiko save neklai-dingais ir serga didybės ma-nija. Labai ludna, kad tas dažnai pasikartoja ir tarp jaunesnės kartos.

Lengvatikiškumas.

Gerokai įsivyravęs pas-mus labai greitai pasitikėji-mas ką kiti sako ir stoka sveikos kritikos. Reikia kam nors tik gūjo kurį iš musų ką nepalankaus papasakot, tuoj, imama tikėt tam pasa-kojimui, prasilenkiama to žmogaus, saugojamasi jo, net atvirai jam rodoma nea-pykanta, be jokio ištyrimo ir įsitikinimo pačiam, ar jis iš tikrųjų toks yra. Bet ne-tyčiomis su tuo žmogum su-sitikus, su juo išsišnekus, paašikėja, kad taip nėra. Tuomet tą imama kelti į pa-danges.

Tuom lengvatikiškumu musų labai moka pašinaudot pašaliniai. Jie mus itkina nenaudinguose mums daly-kuose ir paskui išnaudoja. Jie mums įkalba sau nenaun-dingus dalykus. Reikia mo-kyt jaunimą apsaugot bent kokios svetimos suges-tijos:

Partyviškas aštrumas.

Pasižymime mēs ir geroku partyvišku aštrumu ir fana-tiškumu. Mums kitos parti-jos žmogus, nors ir musų tautos narys, tarsi, koks priešas. Mēs jį skersuojame, laikome jį savo priešu, nepalankūs jam esame. Ne-kartą pasitaiko, kad labai išmintingas, doras musų tautos žmogus, musų pačių nėra prileidžiamas į aukš-tesnes visuomenė ir valsty-bė vietas dėl to vien, kad jis yra nepartyviškas, arba ki-tos partijos žmogus, kaip mēs. Iš kitos pusės labai menko išmanymo žmogelis, bet priklausęs gailingesnei partijai išsistumia į aukštas vietas ir ten daro klaidą ir nesąmonę. Tai yra labai žalingas reiškinys. Mēs ga-lime but pasiskirstę partijo-mis, bet neturime but fana-tikais. Žmogaus žinojimas, gabumai, jo nuopelnai turi but įvertinami šalia partyvi-

škų ir priklausymas kitokiai partijai neturėtų mažinti musų pagarbos, draugišku-mo ir palankumo savo tau-tos nariams. Reikia atmint, kad tautos ateitis yra svar-besnis dalykas, kaip ta, ar kita partija. Kaip musų vaikai žaisdami pasidalina į dvi ar kelias neva priešin-gas puses, taip ir tautos na-riai gali pasidalinti į yvai-rias partijas. Bet nereikia pasiduot jokiam partyviš-kam aštrumui. Lai jis nesu-mažina musų gerbimo vie-nas antro ir ankštō draugiš-kumo, nės tik gero budo, vienybingos, draugiškos ir gyvos tautos išliks ir pasi-tikrins sau šviesią ateitį.

Tikėjimas svetimtaučiams.

Negalima praleist vienos labai blogos musų budo ypa-tybės, tai musų perdidelį ti-kėjimą svetimtaučiams. Mu-sų visuomenės ir valstybės įstaigos jų pilnos. Jeigu prieš mus stovi vienos ir tos pačios specialybės savas žmogus ir svetimtautis, tai mēs geriau pasirenkame svetimtautį. Svetimtautis musų akysė viską moka, vis-ką išmano ir žino ir yra vertas žmogus. Savu mēs nepasitikime. "Na, ką gali padaryt tas Jonukas ar Ka-zukas, kuris su manim kiau-les ganė?" dažnai kalba mu-sų kaimiečiai apie išėjusį mokslus musų tautietį gydy-toją, inžinierių, profesorių ir kitą. O svetimtautis, nors daug blogesnio išsilavi-nimo, bet jam yra kažinko-kios pagarbos ir pasitikėji-mo—jis gali visa ir jam pa-vedama svarbios vietos. Ir maža to, kad pavidama, bet dar jam pataikaujama, lei-džiama jam primėtinēt mums savo kalbą. Jeigu bus 10 lietuvių ir 1 svetimtautis, tai mēs skubiname kalbēt jo kalba, kad jis neišsžeistų, kad jam malonu butų. O ar taip elgiasi kur nors svetim-taučiai su mumis. Jie, tie patys juokiasi iš musų, ir musų priimti, apšildyti, šmeižia paskui mus, sugrįžę į svetimiją ir ten išneša to-kias žinias, kurios mus ve-da tiesiai į jų jungą!

Metas butų apsižiūrēt su kvietimu svetimtaučiu.

Trimitininkas.

KALĖDOMS EKSKURSIJA I LIETUVĄ!

P. A. V. Bisco nuo Suvienujų Valstijų Linijų rengia specialią Kalėdoms Ekskursiją į Lietuvą. Pasazieriai išplauks ant didžiojo "Leviathan" nuo New York'o Gruodžio 6 d. per Southampton'ą. Jūs pasieksite savo tėvynę laiku suėit su draugais ir giminėmis, delei Kalėdų švenčių.

Pasiteiraukit šią ekskursija dabar. Jūs gausite mažiausiomis išėomis, švarius, puikius kambarius, geriausį valgį, didelius ir prim-nius publikos kambarius ir mandagų patarnavimą per visą laiką.

Kam ne prisidēt prie tukstančių, kurie keliaus Romon, 1925 metais dalyvaut šventėse, šventų Metų, kaip proklamuoja per Jo šventenybę, Papą. Del pilnų informacijų reikia rašyt arba kreiptis dabar.

UNITED STATES LINES,

45 BROADWAY, NEW YORK.

arba į jusų vietinį laivų agentą.
75 STATE STREET, BOSTON, MASS.

Valdantieji Operatoriai del

UNITED STATES SHIPPING BOARD

Išplatinkime Amerikos Lietuvių nuo dabar iki Kalėdų, pasidarbuokime!

Mes duosime kiekvienam gražias dovanas kas prikals mums naujų skaitytojų. Mes apdrausime kiekvieną ant 1000 dolerių, kuris tik primokės 75c. viršaus prie savo prenumeratos. Seni skaitytojai taip pat gali apsidrausti pamokėdami 75c. prie savo prenumeratos. Apdrauda 1000 dol. mokama:

	Vertė pirmais metais apdraudimo	Vertė auga kiekvienais metais po	Vertė po penkių metų
GYVYBĖS NETEKIMUI	\$1000.00	\$100.00	\$1500.00
ABIEJŲ AKIŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
ABIEJŲ RANKŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
ABIEJŲ KOJŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS IR VIENOS KOJOS NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS ir VIENOS AKIES NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00
VIENOS KOJOS NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00
VIENOS AKIES NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00

(Apdraudos vertė auga su kiekvienais apsidraudimo metais).

Kviečiame mūsų senus skaitytojus pasinaujinti savo prenumeratas. Meldžiame labai gražiai panaujinti prenumeratas, užrašytas giminėms į Lietuvą. Lietuvoje esančius apdrausti negalime. 75c. yra visa mokesčiai už apdraudimą ant viso meto. Pas Doktorą nereikia eiti ant egzaminų, pasakykite mums, mes prisijusim aplikaciją. Rengiame gražius kalendorius Naujų Metų dovanoms, kuriuos kiekvienas gausite. Meldžiame labai gražiai visų pasidarbuoti. Su guodone,

Amerikos Lietuvis

15 Millbury Street

Worcester, Mass.

šius žindymus per 24 valandas, kas tris valandas per dieną, ir vieną sykį naktį.

Jeį reikia, išbudink kūdikį nes tas netik pratina jį prie reguliariškumo, bet ir motinai pavelti geriau laiką sutvarkyti darbai ir paūsiu.

Penint reikia vartoti vieną krūtį sykiui. Ją reikia, kad gerai išsiūplūt, tada pieno bus užtektinai. Žindyti reikia neilgiau 20 minučių.

Nustatant penėjimo valandas, gerai yra padaryti, kad penėjimas pripuštų lygiai ant valandų. Tada laikrodžio mušimas primena žindymo laiką ir palengvina motinai atmintį.

Jeį pienas sunkiai pasirodo, arba tekėjimas neuštenka, nenusimink ir kūdikio nuo krūtų neatink. Pieno tekėjimą nustato kiekis darbo, kurį kūdikis atlieka žaisdamas.

Per pirmas dešimtis dienų kūdikis turi gauti apie dvi uncijas pieno kiekvieną sykį. Pasveriant jį tuoj pirm ir po žindymo galima patirti, kiek jis suvalgė. Jeį kūdikis negauna užtektinai, tai gali būti reikės pridėti pieno iš kitur, iš bankutės. Čia reikia atsargiai elgtis, kad šitas pienas būtų griežtai šviežias, saldus ir grynas. Jeį kyla abejonų, geriau vartoti patikėtiną kondensuotą pieną.

Kūdikį turi laikyti sveiką ir stiprų. O tas didžioje priklauso nuo maisto, kurį duodi. Reikia jį kasdien mazgot ir reguliariai penti. Jeį ne gali jo žišt, bandyk Borden's Eagle Pieną—padarytą iš riebaus karvių pieno ir cukraus—ypatingai kūdikiams. Gydytojai iš visur jį rekomenduoja dėl jo kokybės ir vienodumo. Per keliatą gentkarčių Amerikietišs motinos išauklėjo savo kūdikius su Borden's Eagle Pienu. Jos tą darė dėlto, kad Eagle Pieną rekomendavo draugai ir dėlto, kad rado jį užganėdinančiu.

Perskaityk atydzial šituos straipsnius kiekvieną savaitę ir pasidėk at-

Jeį negali žindyti savo kūdikio, duok jam Eagle Pieną, maistą, kuris išauklėja daugiau stiprių ir vikrių vaikų negu visi kiti kūdikių maistai krūvon sudėti.

Tūkstančiai motinų liūdijo jo vertę kaip kūdikių maisto. Gydytojai rekomenduoja jį dėlto, kad jis švarus, saugus ir lengvai kūdikių suvirškomas.

Nėra jokių abejonų apie jo grynumą arba puikų rezultatą Eagle Pieno dėl Kūdikių penėjimo. Jis visados grynas ir šviežias.

Jeį nežinai kaip vartoti Eagle Pieną, prisiusk mums šitą paskelbimą ir mes pasiūsim jį penėjimo instrukcijas. Kūdikių Knygą ir kitokias brangias informacijas dykai.

THE BORDEN COMPANY
Borden Bldg. New York
No. 1.

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

Svietur gimę balsuotojai Suvienytose Valstijose. Su ateinančiu prezidento rinkimu, daugelis iš žmonių interesuojasi skaitliu balsų, kuriuos įvairios partijos mano gaut. Ypatinga atyda kreipiamasi į svietur gimius balsuotojus. Daugelis žmonių mano, kad jie visi balsuos kaip vienutė. Gal būtų įdomu sužinoti kiek tokių balsuotojų yra ir kur jų daugiausia randasi.

Sekančios skaitlynės parodo 1920 metų dalykų stovį, kuomet gyventojai suskaičiuota, ir galima pamatyti stiprumą.

Sulyg 1920 m. Suvienytų Valstijų gyventojų suskaičiuotumo, buvo 60,886,520 žmonių (vietiniai ir svietur gimę), sulaukusių 21 metus ir daugiau. Sužinot skaitlynę balsuotojų reikia nuo tos sumos atimti 10,797,799, kurie ne naturalizuoti, arba diskvalifikuoti, dėl nemokslumo kaikuriose valstijose ir dėl kitų priežasčių. Reikia atimti 305,255 piliečius suvirš 21 m. amžiaus, kurie gyvena Distrikt of Columbia ir negali balsuoti. Tokiu būdu turime 49,783,466, kuri tai skaitlynė reiškia kvalifikuotus balsuotojus Suvienytose Valstijose. Prie tos skaitlynės galime priskaičiuoti 52,499 turinčius pirmas popieras keturiuose valstijose (Arizona, Inidana, Misouri ir Texas), kurios tai valstijos duoda tiesą balsuoti prezidento rinkime Tokiu būdu, viso 49,835,954 žmonės galėjo balsuoti 1920 m. prezidento rinkimuose.

Bet tik 26,786,758 balsai buvo mesta 1920 m. Tas reiškia, jog tik pusė balsuotojų balsavo. Kaslink svietur gimusių, nėra galima suskaičiuoti balsuotojų. Bet tikima, jog didesnė proporcija svie-

svietur gimusių balsuotojų piliečių, daugiausia brangina savo tiesas negu daugel vietinių.

Iš pačių oficiališkų šaltinių matoma, jog buvo 2,221,705 naturalizuotų piliečių, turinčių 21 metus amžiaus, arba daugiau, kurie gimę svetimos šalyse ir turėjo tiesą balsuoti 1920 m. Pridedant prie tos skaitlynės 52,488 deklaratantus, kurie gali balsuoti, turime 6,274,193 balsuotojus Suvienytose Valstijose. Tokiu būdu svietur gimę balsuotojai reprezentuoja 12.5% visų kvalifikuotų balsuotojų Suvienytose Valstijose. Sulyg lyties 3,322,104 yra vyrai ir 2,899,601 moters.

Svietur gimę balsuotojai randasi beveik visose valstijose, bet jų daugiausia yra industriališkos valstijose, kaip tai New Yorke, 1,153,813; Illinois 639,446; Pennsylvania 565,290; Massachusetts 441,416; Michigan 330,958 ir t.t. Nors tos valstijos yra tipiskai imigrantų valstijos, proporcija svietur gimusių balsuotojų netokia didelė kaip kitose valstijose. Matome didžiausius nuosimčius svietur gimusių balsuotojų North Dakota, 31%; Rhode Island 27% Minnesota 26%. Valstijų, turinčių tarp 25% ir 20% svietur gimusių balsuotojų, yra Massachusetts; 23.6%; New York 4%; ir Connecticut, 22%; tarp 20% ir 15% New Jersey, 20%; Montana, 19%; Wisconsin, 18.6%; Illinois, 18.5%; Washington, 17.8%; South Dakota, 17%; Michigan, 17.5%; Utah, 16%; New Hampshire, 15%; tarp 15% ir 10%, California, 14.7%; Nevada; 14%; Nebraska, 13%; Pennsylvania, 13%; Oregon

12%; Colorado, 12%; Wyoming, 11.5%; Iowa, 11%; Idaho, 10%; tarp 10% ir 5%, Vermont, 10%; Ohio, 9%; Arizona, 8.7%; Delaware, 6.4%; Kansas, 6%; Maryland, 6%; Missouri, 6%; Indiana, 5.1%; tarp 5% ir 1%, Texas, 4%; Florida, 3.5%; New Mexico, 3.4%; Louisiana, 2.3%; West Virginia, 2%; Oklahoma, 20%; Kentucky, 1.8%; Virginia, 1.5%. Sekančiose valstijose turi mažiau kaip vieną procentą: Alabama, Arkansas, Georgia, Mississippi, North Carolina, South Carolina, Tennessee.

Yra klaidinga manyti, kad visi vienos tautos balsuotojai vienodai balsuoja, kaip ir matyti, jog visi svietur gimę balsuotojai sudaro vienutę. Interesinga matyti stiprumą įvairių svetimų kalbų grupių, sulyg gimimo šalies.

Didžiausia grupa yra vokiečiai, po jų seka anglai su 683,930, airiai su 676,257; rusai su 513,652; italai su 423,658; švedai su 424,880; lenkai su 308,548; ir norvegai su 238,294.

Kaslink svietur gimusių, kurie paeina iš šalių, kurios pirmiausia prigulėjo prie Rusijos ir Austrijos arba prie kitų šalių, galima pasakyti, jog nebuvo galima surinkti tiksras žinias, nes tais metais, arba apie tą laiką, buvo per daug permainingų.

Sekančios valstijos turi šioikias skaitlynės balsuotojų:

Francuzija	83,488
Sveicarija	76,121
Holandija	70,318
Finija	58,998
Jugoslavija	40,789
Rumunija	39,902
Lietuva	33,691
Belgija ir Luxemburgas	37,529
Grekija	29,723
Portugalija	10,071
Ispanija	4,579
Bulgarija ir Turkija	2,284

"AMERIKOS LIETUVIO" KNYGYNE GAUNAMA ĮVAIRIŲ KNYGŲ.

VĖJO MALUNAS.

Rašo kas moka ir kas nori.

Bus tuoj būc. Buvo laikai kada tuli žmonės bijojo kryžiaus ir švęsto vandens. Tai buvo bėdėvybės laikai ir jie jau praėjo. Šiadien žmonės jau nesibijo kryžiaus, nė švęsto vandens, nė kunigo. Bet likosi dar vienas daiktas, kurio mes bijome. O bijome mes, kad Dieve mylėk, "Sandara" ne atsikraustytų prie brodvajaus. Taigi mes bruzdame dienomis ir naktimis nemiegame, vis įieškome tuščių vietų ir kaip tik tai kokią kur užtikiname, tuojaus į ją sodiname "brolij" lenką. Jei taip mums ilgai seksis, saubostonas tuojaus virs tikra Lenkija, o mes nuo Želgowskio gausime medalius. Jeser.

Naujas Bratkus. Pas mus viskas buvo "nais" net kol atvažiavo Džimdži—Drimdži ir sugadino mums "biznij". Ar tai "žertai"! Męs "mušaino" išdirbinimą laikėme didelėje slapybėje ir iš to gerai pelnydavomėsi, o čia dabar atsirado konkurentai, kurie visą slapybę emė ir išdavė. Ir dar lyg didesniau mūsų gabumų išjuokimui, jie "munšainuką" netik kad patys viešai dirba ir mus pačius verčia juoktis, bet ir išsigert mums neduoda — patys viską išlaka. Džysos kraus. Blaivininkas.

Čiučiukagi. Pas mus tai vis netaip kaip visame sviete. Kitur, jei kas šoka, tai už savo darbą gauna užmokesčių, o pas mus šokikai turi patys primokėti, ir tai, kai kada, ne visai mažai. Nugįštai "pilietė" Gapsienė su "pilietyte", savo duktere, kurios šoko Mėškienė ir Radzienei "į akis", turėjo primokėti po šimtą "tolierių". Tai tau ir šokiai... žilgalvis.

Kvyland ojojoi. O męs niekad ne pasiduosim bruklynikiams! Tegul jie nemano, kad męs nė šis, nė tas. Jie rengia lapienės vakarienes — męs rengiame silkių vakarienes; jie rengia grybų vakarienes — męs rengiame rugščių agurkų vakarus; jie rengia lietuyiškus vestuvių vakarus — męs rengiame nosių daužymo vakarus. O kaip jie rengia obuolių vakarus, tai męs rengiame kaziravimų vakarus. Tai taip.

KIBIRKSTELIS.

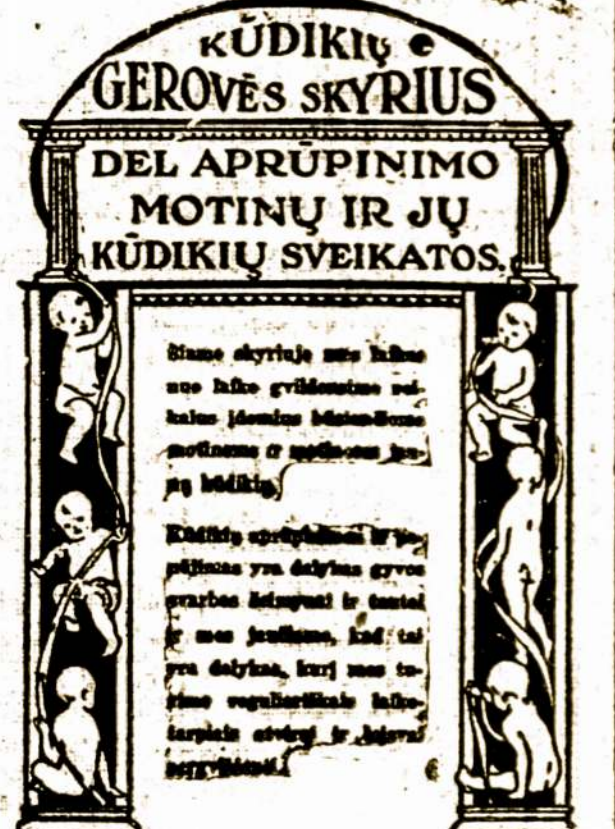
Ar žinot kaip galima pralobti, nieko nedirbant? Nugį reikia ką nors apskust, reikalaujant didės pinigų sumos atlyginimo, kaip tai padarė gudrus žmonės: Graičiunas apskundė "Vienybę", Petkus "Laisvę", Montvydas "Vilnį", ir taip toliau, ir taip toliau ir taip toliau. Tik nežinia kada Grigaitis atsiims iš "Draugo" 50,000 doliarų, kurių reikalavo 1912 m. —Hmmm...

Seniaus Hinija ant savo rubežių buvo užsitvėrus akmeninę sieną, ir todėl kitos valstybės su Hinija negalėjo susikalbėti, nes kada kitos kalbėjo apie rubežius, tai Hinija kalbėjo apie sienas. Dabar su Lietuva niekas negali susikalbėti, nes ji kalba tik apie sienas, net neturėdama jų užsitvėrus. Nors kokią žagarinę tvorą užsitvėrė! A. Z.

Profesionalai seniaus savo apgarsinimuose girdavosi kaip ir ką jie moka. Dabar giriasi tik, kur, kaip ilgai ir kokiose mokyklose jie mokinosi. Tas yra labai gerai, nes kitaip, žmonės galėtų manyti, kad jie mokyklose visai nebuvo. —D.D.D.

Amerikoniškose aptiekose dar yra dideli trukumai. Reiktų dar joms užsiimti malkų pardavinėjimu, čeverių taisyumu, lašinių ruki-nimu, marškinių skalbimu ir "siutų" prosinimu. —A.Z.

Kasžinkur dingo "žurnalistas" Zurwell, kad nieko laikraščiuose nerašo. Nejaugi jis išbaigė medegą? O gal jis jau visus išmokino kaip reikia gyvent? —P.K.J.

STRAPSNIS 97
KAIP PENET NAUJAGIMĮ?
Kuomet kūdikio gimimas palaimina motiną, ji turi suprasti, kad jis gimė su teise gauti geriausią priežiūrą ir maistą. Nors mokslas per metus bandė surast dirbtinį maistą, kuris prilygtų motinos pienui, bet jam dar nepavyko. Todėl jūsų kūdikis turi teisę tikėtis krūtų.
Pienas krutyse pasirodo tik trečioje dienoje po gimdymo. Žindymo pirmo laiko akstina krūtis. Reikia kad praeitų bent šešios valandos po pirmo žindymo, kad motina atsigaugtų. Kūdikį reikia žindyti tik keturis sykius per pirmas 24 valandas. Bet reikia duoti jau abi kruti šį sykį. Žindymo tarpais reikia duoti kūdikiui du ar tris šaukštus vandens, kuris pirma reikia išvirinti ir atšaldyti. Yra saugiau išvirinti ir atšaldinti vandenį pirm kiekvieno vartojimo.
Pieniui pasirodžius, paprastai trečioje dienoje, kūdikis turėtų gauti še-

NESVAIGINK SAVO KUDIKIŲ.
Geriau įleisk kūdikui verti, negu pripildyti jį su narkotikais nuodais, kad "apmaltint" jo skausmą paeinantį nuo netvarko esančių vidurių.
Dar geriau—duokite jam truputį
BAMBINO
tyriausio, saldaus-skonio, tikro vidurių palinuosio. Jis nėra vaicagu. Nėra narkotikų nuodų. Jis yra tik lengvai veikiantis kombinacija, paralyrija iš darovių išaukų, kuri pagelbėti nuo vidurių užkietėjimo, vidurių dieglio, mėšlungio. Kūdikiai mėgsta jį. Jie net prašo daugiau.
Jūsų aptiekorius parduoda Bambino—25c. už banką, arba pasaukite tiesiai į laboratoriją.
F. A. D. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

VIETOS ŽINIUS

S.L.A. 318 kp. vakaras. Praėjusios subatos vakare, naujoje Aušrelės salėje įvyko S.L.A. 318 kuopos vakarienė, su programu. Vakaro tvarką vedė kuopos pirmininkas K. Budinavičius. J. Ruktytei skambinant pianą, publika atgiedojo Lietuvos himną, paskui sekė kelios prakalbos, vietinių lietuvių, tarpė kitų ir Massachusetts valstijos senatoriaus Nelson, Aušrelės pirmininko Janušonio ir kitų.

J. Ruktytei akompanuojant, solistė Julė Mitrikaitė sudainavo solo "Vaj verčia lauzo". Publikai reikalaujant, solistė buvo priversta dainą atkartot. Toliau dainininkas Petras Skrickis, Ruktytei akompanuojant sudainavo Vanagaičio kūrinius: "Męs be Vilniaus ne nurimsim" ir "Leiskit mane į tėvynę". Dainos publikai patiko taip, kad visi gausiai dėkavojo dainininkui delnų plojimais. Mažytė mergaitė B. Stravinskutė pasakė manaliogą "Kaip aš buvau mažas". Publika negalėjo atsistebėt šitos mergaitės rimtumu ir gabumu; visi džiaugėsi, jog tokia maža tarpe skaitlingos publikos, ne padarė jokios klaidos ir savo užduotį atliko kuograziausia. Antanas Grinkevičius pasako rusišką kazočką. Jokubas Ruktytis pagriežė smuiko solo. Viskam akompanavo J. Ruktytė. Ant galo Valentina Paltanavičiukė pianu paskambino "Prelude" ir "Faust Valse".

Publikos prisirinko taip daug, kad vos sutilpo salėn. Rengėjai niekad tiek svečių nebuvo tikėjęsi ir todėl ne parupino užtektinai sėdynių, tad pusei parsieję stovėt, gi prie vakarienės reikėjo svečius sodint dviem atvejais. O kadangi vakarienei visos gėrybės buvo suaukautos pačių narių ir naujai kuopai prijaučiančių tautiečių, tad kuopai turint mažas išlaidas, liks gryno pelno apie \$60. Tokia pasekminga pradžia šitos kuopos parodo kaip daug simpatizuojančių lietuvių ji turi. Reikia tikėtis, jog kuopa augs ir laiku bėgant ji išaugs milžiniška, ko ir reikia jai palinkėt. Šios vakarienės surengime daugiausia pasidarbavo dvi tautietės, beje, ponja M. Montvilienė ir p. O. Laurinaitienė, už ką kuopos mėnesiniame susirinkime nutarta jom išreikšt viešą padėką. Valio! jaunutei S.L.A. 318 kuopai ir jos auklėtojams.

Reporteris.

Iš Aušrelės gyvenimo. Daug pasidarbavusi tarpe Worcesterio lietuvių dailos srityje Aušrelės draugija pagaliaus įsigijo sau gražią salę, viršuje Bostono restauracijos, prie kampo Carpenter ir Millbury gatvių. Salė ruiminga, gražiai modeliuota ir garu apšildoma. Tikrai atsakanti vieta tokiai draugijai. Bet tai dar ne viskas jos gyvenime. Pati draugija, prisitartinus rudeniu, ėmė augt narių skaitlium. Ikišil vis stokaavo vyrų, bet dabar ėmė rašytis

jauni vaikinai, ir taip Aušrelė atsigaivindama, ruošiasi prie didelio darbo besitartinančioje žiemoje. Neseniai ji suvaidinus du veikalus, dabar ruošiasi prie didelio koncerto, kuris įvyks 23 dienos Lapkričio, A.O.H. salėje. Sakoma, jog tai bus koncertas, kokį jau seniai Worcesterio lietuviai turėjo progą matyt ir girdėt. Valio! Aušrelėi, kuri pasekmingai gyvuoja ir veikia dailos srityje, ačiu gabiam jos pirmininkui p. Janušonui ir mokintojui p. Dirveliui.

Reporteris.

S.L.A. 318 kuopą auga. Jaunutė Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 318 kuopa, nors dar tik keturių savaičių sena, vienok auga pasekmingai. Nauji nariai rašosi, po keliatą persikelia ir iš senosios kuopos. Turi jau suvirš šimto narių, ačiu keletai darbščių veikėjų, kurie nesigaili padirbėt narių prirašyme, ypatingai pasekmes turi darbščios moters, kaip p. Montvilienė ir p. Laurinaitienė. Be to ir susirinkimuose kuopą duoda gražius pavyzdžius, kadangi susirinkimuose gera tvarka, nes čia ne keliama organizacijai ne priklausanti reikalai, neigi lendama į politiką. Jau du susirinkimai atsibuvo, ir nors apšči dalykų aptarta, tai vienok susirinkimai ilgiau nesitęsia kaip pusantros valandos. Linkėtina, idant ši kuopa augtų ir bujotų, ir visuomet butų pavyzdžiū kitoms draugijoms.

Scimyniška vakarienė rengia S.L.A. 57 kuopa; vakarienė įvyks 10 d. Lapkričio 8 ta val. vakare, 29 Endicott St., priėmimui Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidento p. St. Gegužio. Todėl Worcesterio lietuvių visuomenė, ypatingai S.L.A. nariai, malonėsite visi dalyvaut virš minėto vakarienėje, nes bus geriausia ir pavyzdingiausia vakarienė, kokia tik kada yra buvusi Worcesteryje, nes įėjo gabiausi žmonės į komisiją, surengimui viršminėtos vakarienės. Prie to, mėš vis turėsime progą susipažint su S.L.A. prezidentu p. St. Gegužiu, kuris pasakys prakalbą, ir supažindins mus arčiau su S.L.A. organizacija. Dar prie to, bus programos, kurį išpildys dailos mlytojai. Užkviečia visus vakarienės rengimo Komisija.

Ristynės. Trečiadienio vakare, Lapkričio 5, Fr. Matthew svetainėje, Green St., atsibus ristynės garsaus lietuvių čempiono, Karolio Poželos, su greku, Savage Toolos. Požėla yra atsizymėjęs savo gabumu ir miklumu ristynėse, ir yra žinomas visoje Amerikoje. Jis aipiği atlieka visokius stipurnų "stebuklus" — pasiemdamas ant galvos ir kojų laiko priekalą ir du vyrų, kurie kujais muša į priekalą; ant krutinės laiko pianą, ir tt., ir tt.

Iš naujos vietos. "Amerikos Lietuvio" spaustuvė ir redakcija jau persikėlė nuo savan naman, prie Vernon ir Ward gatvių, tad šis nu-

meris išeina jau iš naujos vietos. Administracija pasiliko senoje vietoje, po No. 15 prie Millbury gatvės, kol naujasis namas bus galutinai užbaigtas. Galbut gale šio mėnesio ir administracija pereis nuosavan naman.

Skundų nagrinėjimo susirinkimas. S.L.A. 57 kuopos skundų nagrinėjimo susirinkimas įvyks 11 d. Lapkričio, 8 val. vakare, 29 Edicott St., Worcester, Mass. Susirinkime dalyvaus S. L. A. prezidentas S. Gegužis. Todėl visi nariai, kurie įdomaujat, malonėkite dalyvaut. S. L. A. 57 kp. pirmininkas, J. Skliutas.

S.L.A. 318 kuopos nariams: Kurie nesilankė mėnesiniame susirinkime ir ne užsimokėjo savo mokesčius, tie iki 15 dienai Lapkričio gali užsimokėt pas finansų sekretorių, pridudami savo mokesčius ir paliudijimo knygetes, iki augščiau minėtai dienai. Finansų sekretorius A. Kraučialis, 14 Suffield Street.

Didelė nelaimė. Dratauneje, prie darbo patiko didelė nelaimė S.L.A. 57 kuopos išdininką K. Jelskį. Prie drato tvarkymo, besiveržiantis dratas patraukė jo koją prie mašinos ratų krumplių, kurie pagavę jo koją, sutrynė visą pėdą. Nelaimingasis dabar kenčia miesto ligonbutyje.

Butėho koncertas. Jonas Butėnas atvažiavo iš Italijos ir dabar keliauja per lietuvių kolonijas, duodamas koncertus Worcesterio lietuvių turės progą — jo koncerto pasiklausyt sekmadienį, Lapkričio 9 dieną, Lietuvių salėje, po No. 29 prie Endicott gatvės, 8 val. vakare.

Numirė. Agota Bosaitienė, palikdama dideliame nuiludime septynis vaikučius, vyrą, tėvus ir tris seseris, Velionė tapo palaidota 31 d. Spalio šv. Jono kapuose, su bažnytinėmis apeigomis. Visiems dalyvavusiems laidotuvsė tariame širdingą ačiu. Velionės vyras ir tėvai.

PARSIDUODA.

VERNON HILL, 3 gyvenimų namas, 18 kambarių, šiluma, skyrium įnešt \$4000. Kaina \$17000.
VERNON HILL, 3 gyvenimų 18 kambarių namas su šiluma ant pirmo. Įnešt \$3000, kaina \$14500.
NETOLI GRAFTON SQ. 3 gyvenimų namas, 18 kambarių, 2 karų garažius. Įnešt \$3000, kaina \$16600.

J. J. Kalakauskas,

64 Perry Ave., Tel. Cedar 7386—M.

PARSIDUODA murinis namas, Grafton st., garažius ir du lotai. Mažas įnešimas, geras pirkinis.
TAIPGI parsiduoda 3-jų gyvenimų namai, po 5 kambarius, ir vienas namas vieno gyvenimo, garažius, ir žemės del krautuvsės statymo, Hacker st. Randų dabar neša \$220 mėnesį. Parsiduoda pigiai, mažu įnešimu. Savininkas—
A. J. KATKAUSKAS, 372 Millbury st., Worcester, Mass.

DR. TESSMER,

Dentistas
306 MAIN STREET,
Worcester, Mass.
(virš Iver Johnson krautuvsės)
SUTEIKIA SAZINIŠKĄ PATARNAVIMĄ LIETUVIAMS!
Tel. Park 3310.

PIRMAS KONCERTAS!

Rengia "Aido" Choras bendrai su Svetainės Komitetu
Nedėlioje, Lapkričio (Nov.) 9 d. 1924 m. Prasidės 8 val. vakare
Lietuvių Salėje, 29 Endicott street, Worcester, Mass.

JONAS BUTĖNAS

Visų mylimas dainininkas ką tik sugrįžęs iš ITALIJOS po 17 mėnesių mokimosi dainavimo. Dabar visi turime progą išgirst ką jis išmoko! Jis sugrįžo tik ant trumpo laiko, o mes gavę progą ir surengėme šį koncertą, nes jis vėl grįš atgal į Italiją tęst savo užbrištą tikslą—muzikos srityje.

IGNAS PERMINAS

Ką tik užbaigęs muzikos mokslų Valparaiso universitete—Vedimui Choru, Dainavimo, Piano ir Kompozicijos, Dabartiniu laiku mokina "Aido" chorą.

Programas bus gana įvairūs, apart J. BUTENO bus Duetu, Kvartetu ir Smuikininkų, taipgi dainuos "AIDO" CHORAS po vadovystę IG. PERMINO. Kviečiame kiekvieną dalyvaut šiame koncerte, nes kitas toks koncertas, negreitai galės atsikartot, o ypač J. BUTENAS svarbu išgirst. Kviečia Rengėjai.

Parsiduoda Namai—FARMOS!

6—6 kambarių namas, baltos maldynės, didelis lotas, kaina \$10,500.
5—5 kambarių namas, kieto medžio grindis, karštas vanduo, maldynės ir skalbynės, kaina \$10,500.
4—4 kambarių namas, kieto medžio grindis, karštas vanduo, maldynės ir skalbynės, kaina \$8,000.
15 AKRŲ geros žemės, ikvaliai geros girios, nauja stuba, jaunas arklys, ir karvė, daug vištų, prie State Road ir karo. Kaina \$6000.
KAS GALITE įnešt tik \$700, turis 5—5 kambarių su baltomis maldynėmis stubą, galima pirt visai pigiai.
TURIU ANT malnų labai gražią farmą; tie, kurie norite savo stubą išmalynt ant farmos, nepraleiskit progos.
O GAL KAS norit apdraust nuo ugnies savo forničius, arba padidint apdraudą ant namų visuomet kreipkitės prie:
L. J. PAULAUŠKAS, 15 Millbury Street, Worcester, Mass. (Prie Amerikos Lietuvio)

PARSIDUODA. NAMAI—FARMOS!!

SO. WORCESTER. Tikrai puikiai subudavotas 3 tenementų namas 6—6, dideli kambariai. Gražus plotas žemės. Prieinama kaina, geros išlygos.
KAM MOKĖT brangią randą, kuomet už \$500 įnešimė gali įsigyt 3 tenementų namą, 12 kambarių, elektra. Užtektinai žemės del garadžiaus. Pasiskubink, tokių pirkinų vis mažiau pasitaiko.
46 AKRŲ farma arti Worcesterio, geri budinkai, derlinga žemė. Galima malynt ant namų miesto.

A. BLAŽYS,

15 Millbury St., Worcester, Mass.

PAJIEŠKOJIMAI

PAJIEŠKOJIMAS. Antanas Čiapas atvyko Amerikoje 1903 m. iš Vieksnių valsčiaus, šiaulių apskrčio, Kaudno rėdybos. Jis 1914 metų gyveno Silver Creek, Pa. Prašome atsisaukt arba kas turi apie jį informacijų prašome pranešt.
Lietuvių Biuro Foreign Language Information Service, 119 West 41-st St., New York, N. Y.

PAJIEŠKAU savo brolių, Simono ir Zigmo Akstinų, gyveno Lawrence, Mass. Kas apie juos žino meldžiu pranešt.
Jurgis Akstinas, 4 So. Harlem St., Worcester, Mass.

REIKALAVIMAI:

REIKALAUJAME agentų pardavinėt šveicarijos Deimantus — sėmpalai už Jyka. Rašykite:
C. A. MORTON CO., 21 East 14-th St., New York City. (44—47)

PIRMOS DIDELES RISTYNĖS

LIETUVIŲ ČAMPIONŲ WORCESTERY
Lengvai—sunkios vogos pasaulinis čempionas

KAROLIS POŽELA
Susitiks su puslaukiniu greku.

"SAVAGE" TOOLOS
Ristynės įvyks

Seredoje, 5 d. Lapkričio (November)

Pradžia lygiai 8:15 vakare; Svetainės durys atsідarys 7 val. vakare.

Father Matthew Hall,
120 GREEN STREET,
Worcester, Mass.

KAROLIS POŽELA

SIUVA, TAISO, PANAUJINA DRABUŽIUS.

Tikras lietuvis, Likras mūsų brolis, gražiai pasiuva drabužius, taiso ir panaujina, pritaiko prie amžiaus, gražiai darba atlieka, malonus patarnavimas. Kas tik nori gražių drabužių, visi eikite pas
S. W. Juodcnukį,
102, 1—2 E. Centre St. Shenandoah, Pa.

PARSIDUODA

FARMA 13 akrų žemės, gražiū didelė medžiū, pačiame Spencer mieste; namas 6 ruių, banė garažius, vištinis, vištų 40, karvė. Kaina \$3000, \$1000 įmokėt.
FARMA prie pat Worcesterio už vieną fėrą, didelis setas triobėsių, karvės, vištos, arkliai ir padargai su šienu, sodas, didelis miškas, 60 akrų žemės, kaina labai žema.
FARMA 2 akrų žemės, 40—sodo, 7 ruių namas, miesto vanduo, elektra, banė ir 2 ruių kitas namas su elektra ir vandeniu, 15 mūnūčių eil iki lietuvių bažnyčios. Kaina \$6000.
TURIU miško del malkų, kas norite pasipinigaut per žiemą, tas ir kreipkitės su klausimu, šalia Greenwood st. Turiu gerą buėrnę del pardavimo.
JONAS BUKOKAS, 94 Ward ir Wade Sts. Worcesteryje.

PIGIAI—LABAI PIGIAI parsiduoda "Buėrnė ir Grosernė" lietuviams apgyventojė vietoje—Worcesteryje. Darome "biznis" per savaitę tarp 9 šimtų ir tukstančio dolerių. Priežastis pardavimo—nesutikimas tarp "partnerių". Kreipkitės: TEL. PARK 494. (43—44)

Antanas J. Milleris,
Lietuvis Advokatas,
406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

Atsiųsk tiktai 85 centus

O gausi vaistų nuo nervų, išgasties, nuomario, klajojimo, bemiegės, galvos skaudėjimo, ausyse užimo ir visokių nervų nusilpėjimo. Naujaisis sapunininkas su daug paveiklų, apdarytas \$1.50. Taipgi mes užlaikome didžiausią krautuvsės visokių lietuviškų žolių ir šaknų su lietuviškais nurodymais, kaip vartot. Geriausia Trejonka 60c pakelis. Atsiųsk 10c, o gausi visokių žolių ir knygų katalogą. Reikalaujam agentų pardavinėjimui mūsų visokių žolių.

M. ZUKAITIS,
451 Hudson Ave., Rochester, N. Y. (30—4)

Lietuviška Kepykla!!!

Kepami keikšai del Vestuvių, Varduvių ir Balių. Šažiniškās patarnavimas, ne brangios kainos. Pabandykit pas mane.
B. MINGILAS,
56 Green St., Worcestery.

Tel. Park 2470
BEN. MENDELSON, Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje, taip Europoje.
390 Main St., Room 391—392, Worcester, Mass.

Dykai nuo patrukimo kenciantiems.

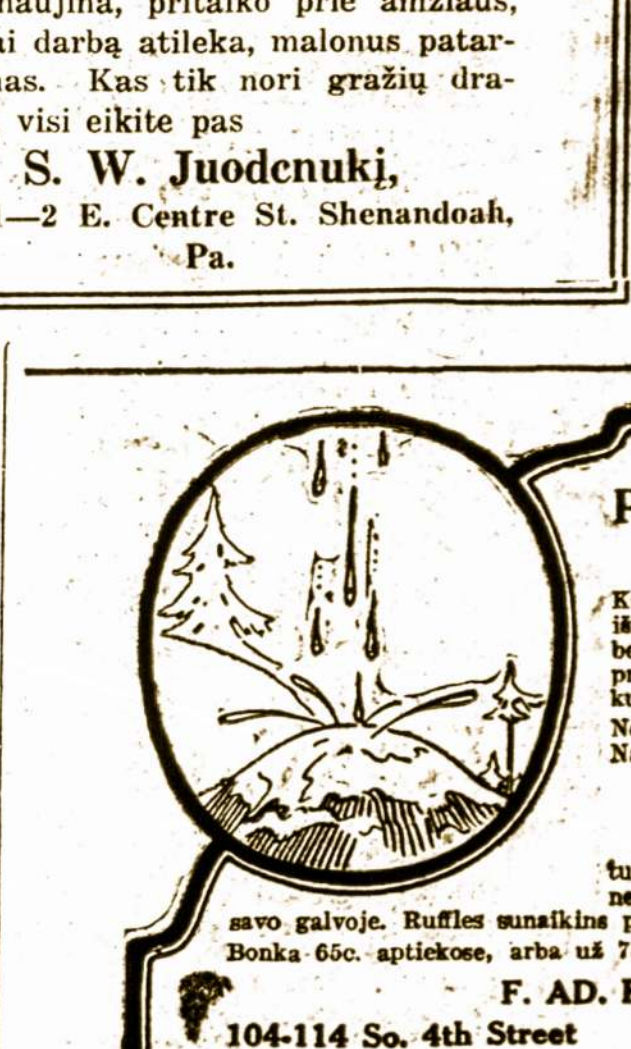
Nedėvek diržo—išvengk pavojingų operacijų.
STUARTO LIMPANCIOS PLAPAO PADUKAITĖS yra skirtingos nuo paršamo diržo, jos yra išlaukinės gydomės, lmpancios prie kuno ir dođandios susitiprinimas, toms kuno dalims, kurioms reikalinga. Neturi jokiu šniurų nel sprendžiu. Nenusiėniai ir neatsirėmia i kaulus, Tiek pat šiais padukaitėmis gydos namie, nesutrukdamo nuo darbo ir dūggelis praneša, jogei šitokiu budu išsigydo. Minkštos kaip mošastas—lengva pridėt—nebrangios. Už jas gauta aukšinis medalis Romoje, Grand Prix medalis Paryžiuje ir garbingas paminėjimas Panamos ekspozicijoje, San Francisco. Procesas atsitaisymo yra natūralis ir daugiaū nereikia dėvėt diržų. Mas pirodysim tai pasijūdami jum Plapao išbandymū visiška DYKAI. Nesųsk pinigų, tik parašyk mums.
Plapao Laboratories,
3057 Stuart's Bldg., St. Louis, Mo.

EKSTRA !!

Turiu pranešt, kad atidarius naują dėvėrykų krautuvsę. Turis naujaisis, geriausias ir gražiausias mados, visokios rūšies dėvėrykus, kaip vyriskų, moteriškų, mergaičių ir vaikūčių. Tik atleikt patis persitikrint, busit užgandinti. Jums plačiai žinomas.
VINČAS ČESNA,
senas ledinis,
90 Millbury Street,
Su pagalba: V. Česna.

Pleiskanos sunaikina—Ruffles atgaivina!

Kaip vanduo molatės išdėdamas ant sklymo išmūka duobę, taip ir pleiskanos, nors išlėto bet tikrai, sunaikina plaukų folikulą ir yra prieštastimi plaukų augimo, kurie su laiku pasiduoda nulpinkimui.
Neprieštastite šitokio atsitikimo prie savę! Naudokite.
Ruffles
tuojais, Kai tik pastebėsite pleiskanų—tų neturū baltų lapradžių pima pasidėdina savo galvoje. Ruffles sunaikina pleiskanas ir paragina augina juos plaukus. Bonka 60c aptiekose, arba už 75c. priėmiamo stačiai iš dirbtuvių.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

MAINERIŲ PASILSIO HOTELIS!

MINERS' REST HOTEL.
Rami vietukė užeit žmogų pakeleivijū, čia atrasi malonų patarnavimą ir žmogų, kuris visa širdžia duos geriausias patarnavimus. Budamas Shenandoah, nepamiršk šią vietą ap-lankyti. Savininkas
Juozas Moliusis,
109 E. Centre St., Shenandoah, Pa.

